Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 176 | Łódź, Środa, 30 lipca 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ה' אב תר"ץ | № 176

דרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

די מלוכה'שע שטייער-לאסט דריקט די פעראימטע בעפעלקערונג

איז מודה דאס פינאנץ-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). א רייה שטאט-ראטען און מאגיסטראטען אין פוילען האבען זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום וועגען א ערלויבניש איינצופיהרען נייע שטאטישע שטייערן. אין די פיטעס בעקלאגען זיך די זעלבסטפערוואלטונגען, אז די מלוכה-שטייערן הייבען אויף צו דעם שטייער-צאהלער, דאס די שטאט פערוואלטונגען בלייבען אינגאנצען אהן הכנסות, דעריבער איז נויטיג איינצופיהרען נייע שטייערן. וואס וועלען דעקען די דעפיציטען פון די שטעט.

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט די פיטעס פון די זעלבסטפערוואלטונגען אפגעווארפען.

אין דעם ענטפער צו די זעלבסטפערוואלטונגען זאגט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אז, אז מען קען נישט איצט איינפיהרען נייע שטייערן, ווייל די מלוכה'שע שטייער-לאסט דריקט די פעראימטע בעפעלקערונג שוין גענוג שווער ... דעם איצטיגען ווירטשאפטליכען קריזיס, וואס דויערט שוין לאנג.

בלוטיגע פארטיי-חשבונות אין עסטרייך

וויען, 29. (ספ. טעל.) ווען א גרופע יוגענדליכע סאציאליסטען האט זיך צוריקגעקעהרט פון א פארטיי פייערליכקייט פון גראץ האט זיי דעם וועג פערשטעלט דריי אויטאס. פלוצלונג האט מען פון אויטא אבגעגעבען א שאס פון וועלכען א מיטגליד פון דער סאציאליסטישער גרופע איז פערוואונדעט געווארען.

דער פערוואונדעטער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין און ער איז אבגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די פאסאזשירען וואס זענען געפאהרען אין די אויטאס האבען די פנימער געהאט פערדעקט מיט טיכלעך.

דערשאסען א פועלי-ציוניסטישען לאווניק אין כעלם

וואַרשאַ, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז דא דערהאלטען געווארען א ידיעה פון כעלם, אז פארטאגס איז דארט דערשאסען געווארען דער פיהרער פון די לינקע פועלי-ציון, לאווניק פון כעלם מרדכי עברי.

מען ווייסט נישט גענוי צי מען האט דא צו טון מיט א פאליטישען מארד אדער רויב-מארד' לויט אלע וואהרשיינליכקייטען האנדעלט עס זיך אבער וועגען א פאליטישען מארד.

מען איז ארויין צו דער דערמארדעטען פאר-טאגס און איהם דארט דערשאסען.

א סכסוך אויף דער פראנצויזיש-איטאליענישער גרעניץ

א אבטיילונג פון דער פאשיסטישער מיליץ איז אריבער אויפן פראנצויזישען טעריטאריום

פאריז, 29. (ספּ. טעל.) נעכטען איז גע-קומען צו א נייעם סכסוך אויף דער פראנצויזיש-איטאליענישער גרעניץ.

א אבטיילונג פון דער פאשיסטישער מיליץ האט געמאכט פעלד-איבונגען און זיך צו ווייט אריינגעריקט אויף דעם פראנצויזישען טעריטאריום. אין א געוויסען מאמענט האט זיך די אבטיילונג אנגעשטויסען אויף א פראנצויזישען מיליטער פאטרול, און שנעל זיך צוריקגעצויגען.

דאס צוריקציהען זיך האט געטראגען דעם כאראקטער פון אנטלויפען, דערביי איז איין פאשיסט אזוי אומגליקליך אנידערגעפאלען, אז ער האט זיך צובראכען א פוס. מען האט איהם ארעסטירט און אבגעפיהרט אין שפיטאל אין בריאנסאן.

ביים ארעסטירטען האט מען געפונען א מיליטערישען רעוואלווער און 60 קוילען.

גאנצע דריי לעגיאניסטען-צוזאמענפאהרען וועלען פארקומען אין חודש אויגוסט

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). עס איז שוין בעוואוסט, אז אין חודש אויגוסט וועלען פארקומען נישט קיין צוויי לעגיאניסטען-צוזאמענפאהרען, נאר גאנצע דריי.

דער ערשטער אפיציעלער קאנגרעס וועט פארקומען אין ראדאם. דער צווייטער וועט פארקומען אין דאמבראווע. דארט וועלען זיך צוזאמענקומען די לעגיאניסטען, וועלכע זענען אפילו סאנאציאניש געשטימט, זיי שטעהען אבער אין קאנפליקט מיט דער ליידונג פון לעגיאניסטען-פערבאנד און ווילען זי אראפווארפען.

דער דריטער לעגיאניסטען-קאנגרעס וועט פאר-קומען אין קראקא און ער וועט טראגען א פולשטענדיג אפאזיציאנעלען כאראקטער צום איצטיגען רעזשים.

זיך געשמדט צו בעקומען א מלוכה-פאסטען

און בענאנגען זעלבסטמארד ווייל האט קיין פאסטען נישט בעקומען

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) היינט האט אין ווארשא בעגאנגען זעלבסטמארד א געוויסער אריאל טאנצמאן.

מיט צוויי יאהר צוריק האט זיך טאנצמאן גע-שמד'ט ווייל ער האט געוואלט אנקומען אויף א מלוכה פאסטען. נישט קוקענדיג אבער אויף אלע זיינע בעמיהונגען האט ער קיין פאסטען נישט בעקומען און ער איז דעריבער בעגאנגען זעלבסטמארד

ווירטשאפטליכער פארלאמענט אין לעמבערג

וועט זיך צוזאמענקומען דעם 2 און 3 סעפטעמבער

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) דעם 2. און 3. סעפטעמבער וועט אין לעמבערג פארקומען א צוזאמענפאהר פון די האנדעלס און האנדווערקער קאמערן פון גאנץ פוילען.

דער דאזיגער צוזאמענפאהר, וועלכען מען רופט אן דעם ווירטשאפטליכען פארלאמענט, וועט אויסארבייטען א מעמאריאל צו דער רעגירונג וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע און וועט ארויס-שטעלען א רייה פאסטולאטען פון מסחרים און די האנדווערקער.

קאמוניסטישער אויפשטאנד אין כינא

פעקין, 29. (ספ. טעל.) דער אויפשטאנד פון די עקסט לינקע עלעמענטען אין כינא פערשפרייט זיך וואס אמאל אלץ מעהר און בעדראהט שוין די פאזיציעס פון דער רעגירונגס-ארמעע.

די ידיעה, וואס האט זיך נעכטען פערשפרייט, אז די אויפשטענדיגע האבען פערנומען די הויפט שטאט פון דער פראווינץ הונאן בעשטעטיגט זיך. די דאזיגע שטאט וואס האט א האלבען מיליאן איינוואוינער איז א וויכטיגער סטראטעגישער פונקט אויף דער באהנליניע פעקין-האנקאו.

די עוואקואציע פון די אויסלענדער ווערט גע-פיהרט זעהר איילינג און קומט פאר אויף אמעריקא-נישע און יאפאנישע קאנאניר שיפען.

פאר א בעוואפענטען צוזאמענשטויס צווישען פערסיען און טערקיי

אנגארא, 29. (ספ. טעל.) אויף דער פער-סיש-טערקישער גרעניץ פערשטארקט זיך די מעג-ליכקייט פון בעוואפענטען קאנפליקט צווישען טער-קיי און פערסיען. אויף דער גרעניץ קומען כסדר פאר צוזאמענשטויסען צווישען טערקישע סאלדאטען און קורדישע באנדעס.

דער טערקישער פרעמיער איזמעט פאשא האט אין א רעדע עפענטליך בעשולדיגט די פערסישע רעגירונג, אז זי איז די אינציאטארין פון דער קורדישער בעוועגונג. די רעדע האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. דער אויסערן מיניסטער און אינערן מיניסטער, וואס זענען אנטשולדיגט אויף דער פערזאמלונג האבען זיך בעמיהט אבער-צורייסען דעם פרעמיער, עס איז אבער זיי נישט געלונגען.

די רייזע פון ענגלישען לופט-שיף קיין קאנאדא

לאנדאן, 29. (אטא) די רייזע פון דעם ענג-לישען לופט-שיף "ר. 100" געהט נארמאל.

די לופט-שיף איז געפלויגען איבער ליווערפול, דערנאך קיין צפון איבער שאטלאנד און צום סוף האט זיך גענומען די ריכטונג אויף דרום.

די שיף פליהט מיט דער געשווינדקייט פון 85 און א האלבען קילאמעטער אין א שעה.

שטאטיש טעאטער

ציגעל-גאס 63.

יאר XV.

אנס. מ. מזאה.

ב' אסטראלאן דווילנער טרופּע פון דער

היינט, מיטוואך, דעם 30-טן יולי, 8,45 אווגט

יידנשטאט פון אהרן צייטלין.

מארגן, דאנערשטיק 31-טן יולי, 8,45 אווגט

"קדוש השם" פון שלום אש

מודעה מאגודת הרבנים בפולין

א) ה' שמואל יוסף וואפנער אין לאדז גייערס ראיאן איז גע-אסר'ט די הוראה, נאך די גרויסע פרצות וואס ער מאכט פון חמץ בפסח און חלול שבת בפרהסיא, טאר מען ביי איהם נישט פרעגען קיין שאלות, און מען טאר זיך נישט פערלאזען אויף איהם אין קיין שום יודישען דין, זיינס א שטר מכירה איז פסול און האט נישט קיין שום ווערט.

ב) נאך די התראה דעם ה' פישל ראזענשטיין פון די פירמע ארקאדיע, ער זאל היטען שבת זיינע געוועלבער זאלען זיין שבת געשלאסען ווי ביי אלע יודען, (ווייל דער שטר מכירה האט נישט קיין ווערט) און ער פאלגט נישט און עס איז אין זיינע געשעפטען א חלול שבת בפרהסיא, האט ער פערלוירען חזקת כשרות און האט נישט קיין נאמנות אין כשרות, דעריבער זענען מיר מפרסם יעדער יוד וואס היט זיך פון מאכלות אסורות, טאר נישט נוצען פון די פירמע ארקאדיע קיין שום עסענווארג אדער געטראנק.

אגודת הרבנים בפולין ע"י שומרי ומזהירי שבת עם ועד הרבנים בראש פה לאדז

מארגען, דאנערשטאג, ו' לחודש מנחם אב קומט פאר א הזכרה צוליב דער ערשטער יאהרצייט פון מיין זעליגע פרוי

מרים חנה נ"ע

בת הרב ר' משה אהרן ז"ל מביעלסק.

עס ווערען געבעטען אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע צו קומען מארגען 11 א זייגער פריה אויפ'ן בית-החיים.

משה אלענבערג.

7971

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאמיליע ברוטמאן צוליב'ן טויט פון זייער פאטער

אליעזר ברוטמאן ז"ל

זיינט פון גאט געטרייסט!

צייטונגס-פערשפרייטער דזשאלאווסקי

די „אייזערנע גוואַרדיע“ פעראַנטוואָרטליך פאַר די אנטי-יודישע עקסצעסען

ערקלערט דער גענעראַל סעקרעטאַר פון אינערן-מיניסטעריום דעם רומענישן קעניג

בוקאַרעשט, 29. (יט"א טעלעגראַפיש) דער קעניג קאַראָל האָט אויפגענומען אויף א אודיענץ דעם גענעראַל סעקרעטאַר פון אינערן-מיניסטעריום וועלכער האָט געמאַכט א אינספּעקציע רייזע איבער די געביטען, וואו עס זענען פאָרגעקומען די אנטי יודישע עקסצעסען.

דער גענעראַל סעקרעטאַר האָט ערקלערט דעם קעניג, אז די אייזערנע גוואַרדיע טראָגט די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די עקסצעסען, דערביי האָט דער גענעראַל סעקרעטאַר אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג, אז די געשאַפענע לאַגע וועט פערשטאַרקען דעם איינפלוס פון די קאָמוניסטען.

די רעגירונג דאַרף לויט דער מיינונג פון גענעראַל סעקרעטאַר אננעמען די שאַרפסטע מיטלען געגען די אָרגאַניזאַטאָרען פון די עקסצעסען.

שעף פון רומענישן זיכערהייטס-דעפּאַרטאמענט

ווערט אנגעקלאַגט אין אָרגאַניזירען אנטי-יודישע עקסצעסען

בוקאַרעשט, 29. (יט"א טעלעגראַפיש). היינט איז דעם שעף פון זיכערהייטס דעפּאַרטאמענט ביים רומענישן אינערן מיניסטעריום קאַטלאַנו איבערגעגעבן געוואָרן דער בעשולדיגונגס אקט. קאַטלאַנו ווערט בעשולדיגט, אז ער האָט אקטיוו מיטגעווירקט אין אָרגאַניזירען די אנטיסעמיטישע עקסצעסען. זיין פּראָצעס וועט פאָרקומען אין איניגע טעג ארום.

די „אייזערנע גוואַרדיע“ דראָהט מיט נקמה

בוקאַרעשט, 29. (יט"א טעלעגראַפיש). די אנהענגער פון אַרעסטירטען פיהרער פון דער אייזערנער גוואַרדיע האָבן צוגעשיקט דראָהונגס בריף, אין וועלכע זיי ערקלערען, אז זיי וועלען זיך בלוטיג נוקם זיין, אויב זייער פיהרער וועט פערמשפּט ווערען.

די לויה פון א דערמאָרדעטן יוד

בוקאַרעשט, 29. (יט"א טעלעגראַפיש). היינט איז פאָרגעקומען די לויה פון דערמאָרדעטען יוד שמעון לאַנדאַו.

מצד דער מאַכט זענען אנגענומען געוואָרען שריט, אז די לויה זאל אדורך רוהיג.

ווידער אבגעברענט א רומעניש יודיש שטעטעל

בוקאַרעשט, 29. (יט"א טעלעגראַפיש) אין דעם רומענישן שטעטעל בילץ איז אויסגעבראָכען א גרויסע שרפה, וואָס האָט אנגעמאַכט א בעדייטענדען שאָדען.

נענויערע פּרטים וועגען דער שרפה פעהלען.

„דאָס רומענישע פאָלק ווייסט נישט אין זיין געשיכטע פון קיין שום אנטי-יודישע עקסצעסן“

קאָמוניקאַט פון רומענישען געזאַנדטען אין וואַרשא

וואַרשא, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער רומענישער געזאַנדטער אין וואַרשא האָט היינט פערעפענטליכט א קאָמוניקאַט, אין וועלכען ער האָט ערקלערט, אז דער אטענטאַט אויפ'ן רומענישען וויצע-אינערן-מיניסטער אנגעלעסקו האָט נישט קיין שום שייכות מיט די אנטיסעמיטישע אינצידענטען.

ווייטער ווערט אין קאָמוניקאַט ערקלערט, אז אין רומעניען קומען נישט פאָר קיין שום אנטי-יודישע עקסצעסען, נאָר די אויסלענדישע פּרעסע, וואָס איז פיינדליך געשטימט צו רומעניען, צובלאָזט יעדען נישטיגען אינצידענט און מאַכט א טומעל וועגן עקסצעסען.

די רומענישע רעגירונג, ווערט ווייטער אין קאָמוניקאַט ערקלערט, בעצאָהלט זיך גאַסטפריינדליך צו די יודען און לאָזט צו אלע בירגער. דאָס רומענישע פאָלק, ווערט ווייטער געזאָגט אין קאָמוניקאַט, ווייסט נישט אין זיין געשיכטע פון קיין שום אנטי-יודישע עקסצעסען.

אינדישע נאַציאָנאַליסטען מיט גאַנדין אין דער שפּיץ

וועלען זיך בעטייליגען אין דער ענגליש-אינדישער קאָנפערענץ

לאָנדאָן, 29. (ספּ. טעל.) פון באָמביי מעלדעט מען, אז די אונטערהאַנדלונגען צווישען די פאַרשטעהער פון דער ענגלישער רעגירונג און די אינדישע נאַציאָנאַליסטען קומען ווייטער פאָר.

די פיהרער פון די אינדישע נאַציאָנאַליסטען סאַפּרו און יאַיאַקאַר האָבן נאָך א קאָנפערענץ מיט גאַנדין בעזוכט אויך די בעקאַנטע אינדישע נאַציאָנאַליסטען, די ברידער נעהרו, וועלכע געפינען זיך אויך אין תפיסה.

די אונטערהאַנדלונגען האָבן דערפירט צו א פּאָזיטיווען רעזולטאַט, ווייל גאַנדי און אויך די ברידער נעהרו האָבן מסכים געווען צו בעטייליגען זיך אין דער פּראָיעקטירטער לאָנדאָנער קאָנפערענץ, וואו מען וועט דאָרט אַרומרעדען די פראַגע פון דער אינדישער מלוכה-פאָרם.

לאָנדאָן, 29. (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון באָמביי האָט דער קאָמיטעט פון אינדישען קאָנגרעס בעשלאָסען אנצוהייבען א נייע פּראָפּאַגאַנדא-אקציע צו באָיקאָטירען די ענגלישע סחורות.

די נאַציאָנאַליסטען האָבן געבילדעט א אפּטיילונג פון 1000 פרייוויליגע, וואָס שטעלט איהם כּפּעציעלע מאַכען פאַר די ענגלישע געשעפטען, כדי נישט צוצולאָזען איינקויפען.

ריקאָוו'ען ערוואַרט דערזעלבער גורל וואָס טראָצקין

אויב ער וועט נישט חרטה האָבען אויף זיינע מעשים

ריגא, 29. (ספּ. טעל.) דער פּרעזעס פון „וציק“ קאַלינין האָט אויף א פערזאַמלונג פון די קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין מאָסקווע געהאַלטען א רעדע, אין וועלכען ער האָט צווישען אַנדערען אויך א אנפראַגע פון ארבייטער פאַר וואָס דער פיהרער פון דער רעכטער אָפּאָזיציע ריקאָוו איז ווידער אויסגעוועהלט געוואָרען אין פּאָליטישען ביוראָ פון דער פּאַרטיי, ערקלערט, אז דאָס פּאָליטישע ביוראָ האָט געגעבען ריקאָוו'ן ווי אויך די אַנדערע אָפּאָזיציאָניסטען די מעגליכקייט מיט מעשים צו בעווייזען זייער חרטה.

אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען, אז ריקאָוו וועט די דאָזיגע מעגליכקייט נישט אויסנוצען און ער וועט נישט בעקעמפען די אָפּאָזיציע וועט ער געשטעלט ווערען מחוץ דעם קאָמוניסטישען לעבען.

אמעריקאַנער יוד. מאַטראָס פאַלט אין קאַמף מיט כינעזישע באַנדיטען

דער דערהרגעטער שטאַמט פון פּוילען

ניו-יאָרק, (יט"א טעלעגראַפיש) דאָ איז אנגעקומען די ידיעה, אז דער יודישער מאַטראָז שמואל עלקין פון א אמעריקאַנישער קריגס-שיף, איז דערהרגעט געוואָרען בעת די שיף האָט געפירט א קאַמף מיט כינעזישע באַנדיטען.

שמואל עלקין שטאַמט פון פּוילען, זיין פאָטער האָט אויסגעוואַנדערט קיין אמעריקא פון ביאַליסטאָק.

דער טויטער קערפּער פון עלקינען [illegible] געבראַכט ווערען קיין ניו-יאָרק, וואו עס וועט פאָרקומען א מיליטערישע לויה. מען וועט איהם קובר זיין נעבען קבר פון זיין פאָטער.

אוועקגעקומען צוויי שיפען מיט 65 פּאַסאַזשירען

ניו-יאָרק, 29. (ספּ. טעל.) פון וועניזועלא, און קאָליפאָרניען, איז מען מודיע, אז עס זענען דאָרט אוועקגעקומען צוויי שיפען מיט 65 פּאַסאַזשירען.

די שיף „סטאַרלייט“, אויף וועלכער א חוץ דער מאַנשאַפט, האָבען זיך געפינען 50 פּאַסאַזשירען, האָט זיך נישט צוריקגעקעהרט פון דער אינזעל באַרבאַדאַ און די שיף „מעריען“ מיט 15 פּאַסאַזשירען, האָט זענען געפאָהרען אויף א שפּאַציר, איז אינגאַנצען פערשוואונדען געוואָרען.

א געוואַלדיגער ציקלאָן איבער אדריאַנאָפּאָל

20 פּערזאָן דערהרגעט איבער 300 פערוואונדעט

ריגא, 29. (ספּ. טעל.) לויט טעלעגראַמען פון סטאַמבול, איז איבער אדריאַנאָפּאָל אדורך א געוואַלדיגער ציקלאָן פערבונדען מיט א שטאַרקען שטאַרקען האָגעל.

דער ציקלאָן האָט צושטערט א ריהע הייזער, דערביי זענען 20 פּערזאָן דערהרגעט געוואָרען און איבער דריי הונדערט פערוואונדעט.

די קאַמפּאַניע פון די ענגלישע פּרעסע-מאַגנאַטען געגען באַלדווין

ער וועט דימיסיאָנירען פון אמט אלס פיהרער פון די קאָנסערוואַטיסטען

לאָנדאָן, 29. (ספּ. טעל.) „דיילי העראַלד“ פערעפענטליכט א סענסאַציאָנעלע ידיעה, אז אינגיכען זאל באַלדווין דימיסיאָנירען פון אמט אלס פיהרער פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי. זיין שטעלונג איז לעצטענס שטאַרק אפּגעשוואַכט געוואָרען צוליב דער שטייגענדער אָפּאָזיציע מצד די פּרעסע-מאַגנאַטען ראָטהערמער און ביווערברוק, וועלכע האָבען אין די לעצטע טעג אָפּגעהאַלטען פערטרייליכע בעראַטונגען: סיי באַלדווינען, אַרויסרוקענדיג א ריהע פאָדערונגען.

לויט די אינפאָרמאַציעס פון „דיילי העראַלד“ האָט באַלדווין נישט בדעה אנצונעהמען די פּאָליטישע פּלאַטפאָרם, וואָס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך ראָטהערמער און ביווערברוק.

אין שייכות דערמיט הערשט די איבערצייגונג, אז באַלדווין וועט אינגיכען זיין געצוואונגען צו פערלאָזען דעם אמט אלס פיהרער פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי.

26 דערהרגעט און 483 פערוואונדעט

דאָס זענען די קרבנות פון די לעצטע געשעהענישען אין עגיפּטען

וויען, 29. (ספּ. טעל.) לויט די ערקלערונגען פון דער רעגירונג אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט, זענען בעת די לעצטע געשעהענישען אין עגיפּטען דערהרגעט געוואָרען 26 פּערזאָן, א חוץ דעם זענען 289 פּאָליציאַנטען און 204 ציוויל-פּערזאָנען פערוואונדעט געוואָרען.

א קאַטאַסטראָפע אין א גאַזאָווניע

4 ארבייטער שווער פערוואונדעט געוואָרען

בערלין, 29. (ספּ. טעל.) אין דער גאַזאָווניע בערלין—מאַריענדאָרף איז נעכטען געשעהען א שרעקליכער צופאַל, צוליב וועלכען 4 ארבייטער זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

איניגע ארבייטער זענען געווען בעשעפטיגט ביים אפּרייניגען א קעסעל פון קוילען און אש. פּלוצלונג איז אויך א גאַנץ אומבעקלערטע אופן אריין א פונק און אין איין מאָמענט האָבען די פלאַמען ארומגענומען 4 ארבייטער.

אויף די געשרייען פון די אומגליקליכע זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען זייערע חברים, וועלכע האָבען די מיט גרוים מיה אפּגעראַטעוועט פון א זיכערער טויט.

בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען פאַשיסטען און אנטי-פאַשיסטען

רוים, 29. (ספּ. טעל.) אין די שטעט סאַפּאָ און טאָראַ איז פאָרגעקומען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען פאַשיסטען און אנטי פאַשיסטען. עס זענען פערהאַן א סך פערוואונדעטע.

גרויסע ענדערונגען אין סאָציאַלן בעשטאַנד פון יודישע שטעטעל אין סאָוו.-רוסלאַנד

מאָסקווע, (יט"א) דריי שטעטלעך פון מערב ווינעגר — מעזשעל, פּוסטאָשקי און סעבעזש — בעווייזען די גרויסע ענדערונגען, וואָס עס זענען פאָר דעם לעצטען יאָהר פאָרגעקומען אין דעם סאָציאַלען בעשטאַנד פון יודישען שטעטעל אין סאָוויעטן-רוסלאַנד. מעזשעל (וויטעבסקער קרייז) — א שטעטעל מיט זיבען טויזענד יודישע נפשות האָט מיט א יאָהר צוריק געצעהלט יודישע ארבייטער — 297, אנגעשטעלטע — 161, קאָאָפּעראַטיווע קוסטאַרען — 86 איינצעל-קוסטאַרען — 260, הענדלער 191, ערד-ארבייטער — 5. פאַר'ן לעצטען יאָהר זענען אריינגעצויגען געוואָרען אלס ארבייטער אין דער אָרטיגער אינדוסטריע און אין דער ערד-ארבייט 140 נייע מענשען. עס זענען צוגעקומען 20 נייע אנגעשטעלטע, עס זענען צוגעקומען ביז 200 נייע קוסטאַרען אין די אַרטעלען. עס האָבען זיך געגרינדעט 2 נייע יודישע קאָלכאָזען מיט 43 פאַמיליעס. פון די 191 הענדלער זענען אויפ'ן 1-טען יולי 1930 פערבליבען בלויז איינער פאַר דעם זעלביגען יאָהר זענען פון געוועל ארויסגעפאָהרען 183 יוד. איינוואוינער, די גרעסטע טייל איז ארויסגעפאָהרען קיין לענינגראַד, מאָסקווע, ניזשני-נאָווגאָראָד און אנדערע אינדוסטריעלע צענטערען, וואו זיי אָרדנען זיך איין אויף ארבייט, אָדער קומען אַן אויף צוגרייטונגס-קורסען פאַר פאַכלייט. פּוסטאָשקי — א שטעטעל, וואָס האָט זיך פון אַלטע צייטען טיילווייז בעשעפטיגט מיט ערד-ארבייט, פערמאָגט אינגאַנצען 287 יודישע פאַמיליעס אָדער 832 נפשות. פאַראַיאָהרען האָט דאָס שטעטעל געצעהלט 49 אנגעשטעלטע, איצט — 58, ערד-ארבייטער זענען פאַריגעס יאָהר געווען 9, איצט — 32, אויף בוי-ארבייט איז פאַראַיאָהרען קיין איין יוד נישט געווען, איצט — 16 יודען, הענדלער, זענען געווען 21, איצט קיין איינער נישט. קוסטאַרען זענען געווען 78, איצט — 54, מענטשען אָן בעשטימטע פּראָפעסיעס זענען געווען 97, איצט — 53, 22 פּראָצענט פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג האָט פאַר דעם יאָהר אויסגעוואַנדערט פון שטעטעל און די אויסוואַנדערונג געהט נאָך אלץ אָן. סעבעזש איז א גרעניץ-שטעטעל, אויף דער סאָוויעטיש-לעטישער גרעניץ. די הויפּט-בעשעפטיגונג פון שטעטעל איז פון תמיד אָן געווען האַנדעל, איצט האַלט דער האַנדעל ביים פערשווינדען. (פון 66 קרעמער און הענדלער זענען פערבליבען בלויז 11, וואָס האַלטען זיך אויך ביי ליקווידירען), פון די 2500 יודישע נפשות זענען 35 פּראָצענט ביז דער לעצטער צייט געווען האַנדלסלייט. איינצואָרדנען זיך אויפ'ן אָרט איז פערהאַן זעהר ווייניג אויסזיכטען, האַלטען סעבעזשער יודען אין איין אויסוואַנדערן. פאַר די לעצטע צעהן חדשים האָבען אויסגעוואַנדערט פון סעבעזש אין די גרויסע שטעט 24 פּראָצ. פון דער זעלבסטשטענדיגער יודישער בעפעלקערונג. דאָס זעלבע קומט אויך פאָר אין א ריהע אנדערע יודישע שטעטלעך וואו די בעפעלקערונג האָט נישט קיין מעגליכקייט איינצואָרדנען זיך אויפ'ן אָרט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
30 יולי 1930

האלובקא'ס פרוב־באלאן

ס'איז אהן צווייפעל, אז מיר שטעהען אין פאר־לויף ערב א וואהל־קאמפאניע.

ס'זענען נאך דערווייל קיין לאזונגען אויפ'ן טאג נישט ארויסגעטראגען געווארען און ס'איז בכלל שווער צו זאגען עפעס וועגען די קינפטיגע וואהל־קאמבינאציעס — דאך לאזען זיך שוין אבער בעמערקען געוויסע אלגעמיינע קאנטורען פון דער קינפטיגער וואהל־קאמפאניע מצד דעם סאנאציע־לאגער.

איינס איז אבער זיכער: דער סאנאציע־לאגער וועט פיהרען א פערביטערטע קאמפאניע, כדי צו פערגרעסערען זיין שטאנד־קוויט. די מיטלען, וועלכע זענען אויסגענוצט געווארען בעת די פערגאנגענע וואהלען, כדי צו דערגרייכען א מעהרהייט, און וועלכע האבען הויפטזעכליך געטראגען אן אדמיניסטראטיווען כאראקטער, האבען זיך ארויסגעוויזען פאר ווייט נישט צוגעקומעניג און האבען די געוואונשטע רעזולטאטען נישט געבראכט. פערקעהרט, יענע וואהלען האבען פערשטארקט די איבערצייגונג, אז זיי זענען לחלוטין נישט קיין אפשפיגלונג פון די ווירקליכע כוחות־פערהעלטענישען אין לאנד. ווען מען נעהמט נאך אין בעטראכט, אז דאס העכסטע געריכט פון דער פוילישער מלוכה האט טאקע גע'פסל'ט די וואהלען אין די יעניגע וואהל־קרייזען וואו בעת דער וואהל־קאמפאניע זענען אנגעווענדעט געווארען ספעציפישע וואהל־מעטאדען — דאן איז קלאר, אז דער סאנאציע־לאגער וועט מוזען רעווידירען זיין וואהל־פאליטיק.

די פערגאנגענע וואהלען האבען בעוויזען, אז קעמפענדע פארטייען מוזען זיך קודם־כל שטיצען אויף דעם געזעלשאפטליכען פאקטאר און אלע אנדערע וואהל־מעטאדען זענען פון א גאנץ צווייפעלהאפטען ווערט.

א חוץ דעם דארף מען געדענקען, אז דער סיים האט ערב די וואהלען און די וואהל־קרייזען, וואו די וואהל־רעזולטאטען זענען גע'פסל'ט געווארען, אנגענומען א געזעץ, וועלכער מאכט שווער פאראנטווארטליך די יעניגע אדמיניסטראציע־בעאמטע, וועלכע וועלען זיך אנגאזשירען אין די וואהלען, און וועלכע וועלען מיט זייער אויטאריטעט פרובען אויסאיבען א דרוק אויף די וועהלער.

די אלע אויבענדערמאהנטע פאקטען האבען בלי שום ספק גורם געווען צו רעווידירען די ביז־איצטיגע וואהל־מעטאדען און צו זוכען נייע וועגען.

די לעצטע בעזוכען פון ה' האלובקא אין א גאנצע רייהע שטעט אויף די קרעסען און זיינע קאנפערענצען, וועלכע ער האט אפגעהאלטען מיט די ארטיגע פארשטעהער בעווייזען טאקע, אז בעת דער קינפטיגער וואהל־קאמפאניע וועט דער סאנאציע־לאגער זיך אנשפארען א חוץ אויף אנדערע פאקטארען הויפטזעכליך אויף דעם געזעלשאפטליכען פאקטאר. מיט אנדערע ווערטער בעדייט דאס, אז מ'וויל צוציהען אויף דער זייט פון דער סאנאציע נייע שיכטען פון בירגער, וועלכע האבען ביז איצט פערנומען אדער אנ'אומגינסטיגע, אדער אנ'אינדיפערענטע שטעלונג לגבי דעם דאזיגען לאגער.

אמת איז, אז אין די סאנאציע־קרייזען האבען אנגעהויבען צו בלאזען עפעס נייע ווינטען לגבי יודען — דאס איז צו זעהען פון דעם ארטיקעל, וועלכען ה' ט. ה. האט אפגעדרוקט אין דער „גאז. פאלסקא" פון די קאנפערענצען וועלכע ה' טארשאוויש האלובקא האט אפגעהאלטען מיט די יודען אין בריסק, נאוואגרודעק, אשמענע און אנדערע קרעסען־שטעט — דאס אלץ טראגט אבער נישט קיין וועזענטליכען כאראקטער. ס'איז נאר קלאר געווארען, אז אין דעם דאזיגען לאגער קומט נאר פאר א רעוויזיע פון די בעציהונגען צו דער אדער יענער גרופירונג פון דער יודישער גאס, ווי אויך אז מ'האט זיך נאך נישט אפגעזאגט פון צו „געווינען" יודישע שטימען, משמעות אז אין די דאזיגע קרייזען גלויבט מען נאך אלץ, אז יודען וועלען שטימען אויף נישט־יודישע ליסטעס, נאר פאר דעם פרייז פון צו דערלאנגען דעם כבוד צו פיגורירען אויף איין ליסטע מיט א פוילישען מאגנאט.

דער עקספערימענט האט זיך געענדיגט מיט אנ'ענטוישונג פאר די סאנאציע־קרייזען גופא, וועלכע האבען געלייגט גרויסע האפנונגען אויף זייערע יודישע פערבינדעטע.

דערמיט ערקלערט זיך דער איצטיגער „רעווער־זאנס" פון ה' האלובקא און דער ריכטונג פון די ציוניסטען. ביז נישט לאנג און יעדענפאלס בעת די פערגאנגענע וואהלען האט מען נאך ציוניסטען ערקלערט שיער נישט אלס אנטי־לאיאלע עלעמענטען. איז אט הערען מיר פלוצלונג אזעלכע קאמפלימענטען מצד ה' האלובקא'ן אויפ'ן אדרעס פון די ציוניסטען. דאס איז א סימן, אז אין די סאנאציע־קרייזען האלט מען גערן דאס מאל זיך אנצושפארען אויף די נאציאנאלע יודישע קרייזען, בנוגע וועלכע ס'האט זיך איבערצייגט, אז זיי זענען מעהר איינפלוס־רייכע, א חוץ דעם זענען זיי סתם מעהר סימפאטיש דעם ה' האלובקא — איז דאך ה' האלובקא א געוו. ראדיקאל און ציוניסטען זענען עפעס פארט מעהר וועלטליכע מענשען.

איז דאך די קשיא, וואס האט עפעס ה' האלובקא זיך געלאזען אין וואנדער־וועג איבער די יודישע קרעסען־שטעטלעך; האט ער דאך איינגענטליך געקענט פערשפארען הוצאות הדרך און זיך בעסער דורכשמועסען מיט די יודישע פארשטעהער אין ווארשא, שמועסען מיט די יודישע דעפוטאטען און סענאטארען פון די קרעסען?

מעגליך, אז אויך מיט דעם איצטיגען שפיל מיינט מען נישט ערנסט, און דא האנדעלט זיך אין ערשטער רייהע געווינען פאר זיך יודישע שטימען.

ווי דאס אומגליק איז געשעהען

אויף די חורבנות פון דער ערד־ציטערניש אין איטאליען

(א בריף פון רוים)

בייטא: זענען מיר ארויסגעפאהרען פון נעאפאל. פאר'ן אפפאהרען האבען מיר זיך דערוואוסט פון אנ'אפיציעלער קוועלע, אז די חורבנות אין נעאפאל זענען פיל גרעסער ווי אלע האבען עס אין אנהויב גערעכענט. א חוץ די איינגעפאלענע הייזער דראהען מיט איינפאלען עטליכע און צוואנציג הייזער אין סאנטא־לוציא קווארטאל. די זיכערהייטס־מאכט בעוויזט פון דארט די איינוואוינער און פיהרט זיי אריבער אין קאסטעלאמא און די וואקאלען וואס זענען ספעציעל פאר דעם צוועק רעקווירירט געווארען.

א פלאַד־קאמיסיע פאהרט ארום און פארשט אויס טעכניש דעם צושטאנד פון די איינצעלנע פערביפענע געביידעס. דערווייל טוען זיי עס פריוואט, אבער עס איז שוין ערשינען א פעראָרדנונג און א שטעטישע טעכנישע קאמיסיע הויבט אן סיסטעמאטיש א קאנטראל. די קאמיסיע האט שוין בעזוכט 120 ערטער, כדי פעסטצושטעלען, צי מ'מאג זיך אהין אריינציהען. אמשטארקסטען זענען געווען דעם טאג טעטיג די פייערלעשער: 1200 מאל האט מען זיי ארויסגערופען, צי דאס איז געווען צו שרפות, צי כדי פעסטצושטעלען, אויב ס'דראהט נישט קיין געפאהר אריינצוציהען זיך אין די געשפאלטענע און טיילווייז בעשעדיגטע הייזער. עטליכע הונדערט געביידעס פון די געביפענע זענען געשפאלטען, צווישען זיי — דער יוסטיץ־פאלאַץ, דאס מיליטערישע שפיטאל און אנד.

מיר זענען ארויסגעפאהרען מיט אנ'אויטאבוס קיין סאלערנא, כדי אנצוקוקען ווי ווייט די פרעכטיגע שטאט האט געליטען. אין סאלערנא זענען פערהאַן א זעכציג טויזענד איינוואוינער. אין שטאט זענען פערהאַן ביי א טויזענד עלטערע פאלאצען, גאַפדעם און ווילעס ביים ים, און דאס שיינדעל פון שטאט איז די שטאטישע קאטעדרע מיט א גרויסען ארטיסטישען ווערט. באלד ווי אין רוים האט מען זיך דערוואוסט וועגען דער ערד־ציטערניש אין דער נעאפאליטאנישער פראווינץ האט מען זיך אנגעפרעגט וואס הערט זיך מיט דער קאטעדרע.

עס איז געווען 2 א זייגער, ווען מיר האבען זיך אפגעשטעלט פאר דער קאטעדרע, וואס עקזיסטירט זייט 1084 י.

די קאטעדרע איז גאנץ און אומבעשעדיגט. טויזענדער גלויביגע קומען אריין און גיהען ארויס מיט תפילות אויף די ליפען. סאלערנא האט זעהר ווייניג געליטען. דא און דארט זעהט מען געשפאלטענע הייזער, אבער קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

מיר פאהרען ווייטער קיין אוועלינא, אויפ'ן שאסעי סאלערנא מערקאטא איז א געוואלדיגע בעוועגונג, דא זעהט מען מיליטערישע אויטא־קאלומנעס פון סאפערען, דארט אויטאס פון'ם רויטען קרייץ, ווייטער פאשיסטישע מיליץ אויף די גרויסע לאסט־אויטאמאבילען, ס'מאכט דעם איינדרוק ווי מיר וואלטען זיך געפונען אויף דער מיליטערישער שלאכט־ליניע. 35 קילאמעטער פון סאלערנא אויפ'ן מיטען וועג צו אוועלינא, האבען מיר זיך פערהאלטען אין שטעטעל מערקאטא סאן סאוועריגא. דא זעהט מען שוין בולטע סמנים פון דער נעכטיגער נאכט, פיל הייזער זענען אזוי בעשעדיגט און צוטרייסעלט געווארען, אז מ'קען אפילו נישט פראבירען וועגען דארט צו וואוינען. די אויסגעמאטערטע בעפעלקערונג האט זיך מיט די קינדער און מיט'ן ארויסגעראטעוועטען פערמעגען פונאנדערגעלייגט אויף די שטעטישע פלעצער אונטער'ן פרייען הימעל. פאליצײ מיליץ, מיליטער היטען די ארדנונג און פאר'ן גאַרניסטראט פערטיילען דער סטאראסטא מיט'ן סעקרעטאר פון דער פאשיסטישער פארטיי שפייז. מ'דערצעהלט אונז, אז ס'זענען דא פערהאַן עטליכע פערוואונדעטע, מ'האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל אין נעאפאל.

די מענשען בערוהיגען זיך ביסלעכווייז, אבער מ'הערט צווישען זיך, אז די היינטיגע נאכט וועט מען נאך אין די הייזער נישט שלאפען; מ'האט מורא אז די ערד־ציטערניש קען זיך ווידערהאלען. און ס'העלפען נישט די איבערצייגונגען פון סטאראסטא און די געגנונגס־פארשטעהער — זיי וועלען נישט געהען שלאפען אין זייערע הייזער.

מיר פאהרען ווייטער אויפ'ן וועג — חורבנות פון הייזער, ארום 4 א זייגער קומען מיר אן קיין אוועלינא. דאס שטעטעל האט 26 טויזענד איינוואוינער. דארט געפינט זיך איצט דער שטאב פון ראטונגס־קאמיטעט, וואס פיהרט אן מיט דער אקציע פאר דער גאנצער אומגעגנד. הונדערטער אויטאס פונ'ם רויטען קרייץ, מיליטערישע סאניטאַרען־ראַקטוירים. אין פאלאטקעס זענען איינגעארדענט מיליטערישע שפיטאלען. דער מיניסטער פאר עפענטליכע ארבייטען פיהרט אן פערזענליך מיט דער גאנצער רעטונגס־אקציע. די פערוואונדעטע ווערען אפגעפיהרט אין נעאפאל, די דערהרגעטע ווערען אפגעטיילט אין פראוויזארישע מתים־שטיבלעך. אנ'ענדלאזע רייהען פון מיליטערישע עראפלאנען פליהען ארום גאנץ נידריג איבער די ארומיגע בערגלעך, פארשען דעם באדען און ערטיילען הילף דארט, וואו די נויטיג. אויך דא פערטיילט מען לעבענסמיטעל, מעדיצין, קליידונג און מזומן. טראץ דער נערוועזער שטימונג, הערשט איבעראל ארדנונג.

פון די געשפרעכען דערוויסען מיר זיך, אז אמשטארקסטען האבען געליטען ווילאנאווא, וואס שטעלט מיט זיך פאר איין חורבה און מעלפי. אין ווילאנאווא האט מען ביז איצט ארויסגענומען פון אונטער די חורבות 400 טויטע און 300 פערוואונדעטע. אין שטעטעל זענען געווען 2613 מאן, און מ'איז נאך נישט געלונגען פעסטצושטעלען גענוי, ס'איז נאך געלונגען זיך צו ראטעווען, מ'איז זיכער אז די צאהל קרבנות וועט זיך פערגרעסערען, אויך אין מעלפי זענען פערהאַן הונדערטער טויטע און פערוואונדעטע.

ס'ווערט אוונט. מיר קעהרען זיך אום אויף נאכט קיין נעאפאל.

ביינאכט איז נעאפאל שוין בעלויכטען. א סך פון די עלעקטרי איז שוין געבראכט געווארען אין ארדנונג. נישט אין ארדנונג זענען אבער די נערווען ביי דער בעפעלקערונג און אין אזעלכע האבען אלע, ווער ס'איז נאך געבליבען לעבען, און האט זיך געקענט בעוועגען, זיך געשלעפט איבער די גאסען, מיט זיין געלעגער, מיט א שטוהל אדער פלעד אונטער'ן ארעם צום ים־ברעג, כדי דארט צו פערברענגען די נאכט אונטער'ן פרייען הימעל. ס'איז געווען א ריהרענדע סצענע צו אבסערווירען: דעם פרייוויליגען גירוש צום ים, ווי מוטערס מיט די קינדער און פאטערס מיט'ן געפעק האבען זיך געצויגען צום ים — ס'האט זיי אלע געטריבען פון זייערע הייזער די מורא פאר א צווייטער ערד־ציטערניש. קיין שום בערוהיגענדע מיטלען האבען נישט געהאלפען: די גאנצע נאכט האבען זיי פערבראכט אויף דער גאס, און ערשט אינדערפריה האבען זיי ביסלעכווייז אנגעהויבען זיך אומצוקעהרען אין זייערע הייזער. די שטאט איז נאך אבער נישט געקומען צו איהר גלייכגעוויכט.

א. ס. צ.

ווי א שטאט פון רוסלאנד זעהט איצט אויס

די שטאט פון דרויסען און פון אינעווייניק. — א געוועזענע האנדעלס-שטאט ווערט פערוואנדעלט אין אנ'ארבייטס-שטאט. — מען זאגט זיך אפ פון עולם-הבא צוליב עולם-הזה. — קראמען אן קרעמער און „נעפ" אהן נעפלייט

די שטאט פון דרויסען

ה. וואלין שרייבט אין לאנדאנער „צייט":

אויסערליך האט זיך די שטאט ווייניג געענדערט: די זעלביגע גלייכע און ברייטע גאסען מיט פיינע הייזער און קראמען אין צענטער שטאט. און זעלביגע ארימע און אומעטיגע הייזלעך און הייזער אין די קרומע הינטערגעסלעך. מ'האט זיך אויך אויסערליך קיין און נישט געביטען אונטען אין „טאל": ווי מיט צוואנציג יאהר צוריק זענען דארטען אהן א פלאן און אהן א סדר אנגעווארפען אין דער שיטערער בלאטע איינגעהויקערטע, האלב־חרובע, מיט באלקעס אונטערגעשפארטע הייזלעך—חורבות, וואס זענען פאר די צוויי צעהנדליג יאהר נאך מעהר איינגעזונקען אין דער ערד, נאך מעהר איינגעהויקערט זיך, נאך מעהר חרוב געווארען.

די אויסערליכע ענדערונגען אין שטאט שטעכען זיך אויס מיט די נייע, ליכטיגע און פרייליכע 6־שטאקיגע קאאפעראטיווע הייזער וואס עס זענען די לעצטע יאהרען אויסגעבויט געווארען, מיט די יונגע ביימלעך וואס זענען אויף אייניגע גאסען פערפלאנצט געווארען, אנשטאט די אלטע ביימער וואס זענען אין די גרויסע יאהרען פון הונגער און קעלט אויסגעהאקט געווארען אויף היצונג און מיט דעם גאטען געפלאסטערטען ברוק אויף דער הויפט־גאס, וואס ציהט זיך לענג אויס דער שטאט און טראגט דעם נאמען פון א רעוואלוציאנערען פיהרער, ווי די הויפט־גאס אין יעדער פראווינץ־שטאט פון ראטען־רוסלאנד.

שא, למאי זאל מען לייקענען: פערהאַן נייעס אויך אין „טאל": אין מיטען פון דער „הויפט־גאס" אין טאל איז אויסגעגראבען א טיפער רינשטאק, וואס דארף אפציהען פון די געסלעך דאס וואסער, וואס פליסט ארונטער פון גאנץ שטאט אין טאל אריין, און עס איז דורכגעפיהרט געווארען עלעקטרישע בעלייכטונג, וואס בעלייכט קארגליך די שיטערע בלאטע פון טאל.

איך בין טשיקאווע צו וויסען: וואס איז די

אין א גרעסערער צאהל, ווי דאס איז געווען בעת די פריהערדיגע וואהלען, דער היינטיגער מאמענט מוז אונטערשטראכען ווערען, ומחמת מיר, ווילען זיך נישט שאפען וועלכע ס'איז אילוזיעס וועגען די נייע ווינטען, וועלכע האבען אנגעהויבען בלאזען.

א. צ־ם.

מעשה, וואס די שטאט־פערוואלטונג לייגט אזוי ווייניג אכט אויף דעם „טאל", וואס איז בעזעצט מיט הארעפאשניקעס און מיט דער גאנצער ארימקייט פון שטאט? האט מען מיר ערקלערט, אז דער „קאממונכאז" (פערוואלטונג מיט אומבעוועגליכע גיטער פון שטאט) וויל זיך נישט אויסברענגען אויף דער איינארדנונג פון טאל, ווייל ס'איז פערהאַן א פלאן אינגאנצען צו פערשיטען אהם און אויף דעם ארט פון די איצטיגע הייזלעך־נארעס, אויסבויען הייזער־קאמונעס, נאך שענערע פון די, וואס זענען אויסגעבויט געווארען אין שטאט.

דער זאוואד פון לאנדווירטשאפטליכע מאשינען, וואס נעהמט ארום מיט זיין הינטער־האנד צום טאל האט שוין אפגעביסען א שטיק פון אהם: דער זאוואד וואקסט, עס איז אהם ענג, האט ער אפגעקויפט די הייזלעך ארום זאוואד, ארונטערגעריסען זיי, פערשאטען דעם פלאץ און אויסגעבויט אויף זייער ארט נייע פאבריק־קארפוסען. דער זאוואד האלט און וואקסען און ער וועט נאך מן הסתם ביסען און ביסען שטיקער פון טאל; עס קען זיין, אז מיט דער צייט וועלען טאקע דארט אויסגעבויט ווערען פיינע, ליכטיגע הייזער פאר די ארבייטער און אנגעשטעלטע פון זאוואד, און אויפ'ן ארט פון דעם „שמעקענדיגען" רינשטאק וועלען וואקסען גרינע ביימער און הויפטענדיגע בלומען, דערווייל איז א שפאציר איבער'ן טאל די גרעסטע טייל פון יאהר נאך אל'ן פערבונדען מיט א געפאהר פאר אייערע טיפע קאלאשען, און די ריחות, וואס דער רינשטאק און די שמיעטניקעס ביי די הייזלעך פערשפרייטען און א קלענערע „דער־קוויקעניש" פאר די נאזלעכער" פון די אלפעדרוזען.

די שטאט פון אינעווייניג

גרעסער און טיפער זענען די איננערליכע ענדערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין שטאט. די רעוואלוציע האט גרינדליך איבערגעטאשט די סאציאלע כוחות און זי האלט נאך אין איין טאשען און מאשען. אמאליגע גרויסע סוחרים, גבירים, באנקירען פראצענטניקעס. קרעמער־אפטאוויקעס און די אנדערע קארפען־קעפ פון שטאט, זענען אין גאנצען פערשוואונדען פון האריזאנט, ווער ס'האט זיך גלייך פון אנהויב אריבערגעכאפט אויף יענער זייט גרעניץ ווער ס'האט „עמיגרירט" אין אנ'אנדער געגענד אין לאנד גופא, וואו מען קען אהם ווייניגער, ווער עס זיצט ערגעץ אויף „אידזשדיווענייע" (קעסט) ביי קינדער, ווער ס'איז פאר דער צייט געשטארבען, ווער פערדארבען... אויב עס זענען נאך אין שטאט פערבליבען איינער אדער צוויי אמאליגע „בערזע", זיצען זיי פערדוקט אין א ווינקעל און בעמיהען זיך מען זאל זיי וואס ווייניגער אנזעהן און וואס ווייניגער אן זיי געדענקען.

פון דער צווייטער זייט זענען א סך טאל־איינוואוינער פאר דער צייט ארויפגעשוואומען אויף דער אויבערפלאך. זיי פערנעהמען שטעלעס אין סאוועטישע אנשטאלטען, זיי זענען אנפיהרער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען, זיי פיהרען אן פארטיי־ארבייט, זיי זענען די בעלי־דעות אין אלע סאוועטישע און געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס. זיי זענען די באַלעבאַטים פון דער גאנצער שטאט, נישט איין איינוואוינער פון טאל פערנעהמט איצט דעם סאמע אויבער־אן און אנפיהרונג פון דעם אלגעמיינעם מלוכה־און פארטיי־לעבען.

עס האט זיך געביטען דער גאנצער פנים פון דער שטאט: פון א לעבעדיגען האנדעלס־צענטער ווערט זי ביסלעכווייז פערוואנדלט אין אנ'אינדוסטריעלען צענטער, אין א שטאט פון פאבריקען און זאוואדען און פון קוסטאר־אינדוסטרי, צוזאמען דערמיט קומט פאר א ראדיקאלע ענדערונג פון דעם גאנצען לעבענס־שטייגער פון דער שטאט און איהרע איינוואוינער.

אין שטאט זענען פאר די לעצטע עטליכע יאהר אויסגעוואקסען עטליכע הויבשע פאבריקען און זאוואדען — א גרויסע פאבריק פון פערטיגע קליידער, א שיך־פאבריק, א פאפיר־פאבריק, א זאוואד פון לאנדווירטשאפטליכע מאשינען, א טשוגון־גיסעריי, א זאוואד פון וואגאנעס און לאקאמאטיווען, א גרויסע ברויט־זאוואד, א פאניר־פאבריק, א פארב־זאוואד, האלץ־זאוואדען און אנדערע גרעסערע אדער קלענערע אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען. יעדער פון די אונטערנעהמונגען בעשעפטיגט פון צוויי הונדערט ביז צוויי טויזענד ארבייטער, צווישען וועלכע א גרויסער טייל זענען יודען.

אין „יודישע" צווייגען פון דער אינדוסטריע ווי א שטייגער אויף דער קליידער־פאבריק, וואס בעשעפטיגט ארום טויזענד ארבייטער, זענען העכסט־ניינציג פראצענט יודען, דאסגלייכען איז זייער גרויס דער פראצענט יודען אויף דער שטעמער־פאבריק און אין דער גארבעריי־אינדוסטריע. אבער אויך אין אנדערע אינדוסטריעס איז די צאהל יודישע אר־

(פארזעצונג זעה 7־טען זייט.)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 30 ה אב תר"ץ

יולי
זון-אויפגאנג 3.48
זון-אונטערגאנג 7.35

באנקראטען און פראלאנגאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

נעכטען איז אין האנדעלס-געריכט בעטראכט געווארען אייניגע צוזאמען די פראגע וועגען ער־טיילען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען און ער־קלערען פאר באנקראט די פירמע „מ. און ס. ראַב־בינאָ". אין יוני האט די פירמע דערלאנגט א בע־טע וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע האט צוגעשטעלט א בילאנס וואס שליסט זיך מיט דער סומע פון 650 טויזענד זל. דער עק־ספערט האט דעם בילאנס פערקלענערט ביז 590 טויזענד זל. קיין איינע קאפיטאל בעזיצט די פירמע נישט. דער פאסיוו בעשטעהט בלויז פון קורצטער־מיניגע פערפליכטונגען, דער אקטיוו בעשטעהט פון אנ'אומבעוועגליכען גוט וואס איז ווערט 110 טוי־זענד זל. סחורה לאַוט (פיעטריקאווער 45) וואס איז בערעכענט אויף 400.000 זל. און חובות פראָ־טעסטירטע וועקסלען (וועלכע ווענען בערעכענט אויף 50 פראצ.) א.א.וו. צוזאמען בעטרעפען אלע פלי־סיגע און האלב-פליסיגע אקטיוון — 490 טויזענד זל.

נאך פאר'ן איינפליסען פון דער ווענדונג וועגען פראלאנגאציע איז איינגעפלאסען א ווענדונג פון עטליכע קרעדיטארען וועגען ערקלערען די פירמע פאר באנקראט. די ווענדונג איז געשטיצט געווען מיט בייגעלעגטע פראטעסטירטע וועקסלען פון דער פירמע. נעכטען זענען ביידע ווענדונגען בעטראכט געווארען צוזאמען. דאס געריכט האט די ווענדונג וועגען א געריכטס-אויפזיכט אפגעווארפען, אבער אויך אפגעווארפען דעם פארשלאג צו ערקלערען די פירמע פאר באנקראט. איצט איז געשאפען געווא־רען א לאגע: די פירמע קען נישט צאהלען צום טער־מין איהרע פערפליכטונגען און, דאס האט זי שוין אנערקענט בעטענדיג וועגען א געריכטס-אויפזיכט און א פראלאנגאציע, דאס ווערט שליסליך בעשטעטיגט דורך דעם וואס די פירמע האט דער־לאזט איהרע וועקסלען צום פראטעסט און האט דער־זינען צושטאנד קען די פירמע נישט ליקווידירען.

* * *

די פירמע „זוועף ליפסקי" (פיעטריקאווער 56) פאבריק פון טעקסטיל-סחורות האט בעקומען א געריכטס-אויפזיכט און א פראלאנגאציע פון די צאה־לונגען, דער ברוטא-בילאנס האט זיך געשלאסען מיט דער סומע פון א האלבען מיליאן זל. דער עקספערט האט איהם פערקלענערט ביז אויף 430 טוי. זל. אויך דעם א דריטעל איינע קאפיטאל. אנהויב יולי האט דער אויס־זיכטער ארוי. לאסקי פארגעשלאגען א נאכוויליגען אויסגלייך מיט די קרעדיטארען, ער האט פארגעשלא־גען 70 פראצ. פון די חובות צאהלבאר אין 4 האלב־יעהריגע ראטעס. דאס געריכט האט בעשטעטיגט אנ־צוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען א נאכוויליגען אויסגלייך.

אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי ווערט ערווארט אין לאדז

(ז) ווי מיר דערוויסען זיך איז דער אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי ארויסגעפאהרען אין דער בעגלייטונג פון זיין סעקרעטאר סטאוויצקי אויף אַנ'אינספעקציע. אין פערלויף פון א וואך צייט וועט ער בעזוכען 35 פאוויאטען, צווישען זיי אויך לאדז. די ערטער וואו ס'וועלען געמאכט ווערען די בעזוכען זענען נישט בעוואוסט. דער מיניסטער קומט אונערווארטעט.

א פאסט-אמט אויף פאלעסיע

(וו) דער לאדזער מאגיסטראט האט זיך גע־ווענדעט צום פאסט-מיניסטעריום, אז ס'זאל איינ־געארדענט ווערען א פאסט-אפטיילונג אין דער וואוינונגס-קאלאניע אויף פאלעסיע. די דאזיגע אפ־טיילונג זאל אנהויבען פונקציאנירען צוזאמען מיט דער שול פון ניי-יאהר.

די ברידער-מערדעריז לעווקאוויטש בעפרייט אויף קויציע

דער פראצעס וועט פארקומען אין הערבסט

מיט צוויי חדשים צוריק האט ב"ד אונז אין שטאט אריינגעריסען א געוואלדיגען רושם דער סענסאציא־נעלער ברודער-מארד אין באלוט.

שבת דעם 19 אפריל אין אווענד איז אין לאדז אויף זגערזשער 15 אין סאמע האריץ פון יהודישען באַ־לוט פארגעקומען א שרעקליכער פאל, אין א יודי־שער משפחה: א 20-יעהריג מיידעל האט דערשטא־כען אויף טויט איהר איינענעם ברודער. מיר האבען דאן וועגען דעם ענין געבראכט פאלגענדע פרטים:

אויף זגערזשער 15 וואוינט אין איין שטיבעל די אלמנה לעווקאוויטש מיט איהרע 2 זיהן און טאכ־טער. דאס דאזיגע שטיבעל איז צוטיילט אויף צוויי טיילען, אין איין טייל וואוינט די פאמיליע און אין צווייטען טייל איז איינגעארדענט א פריזיער-געשעפט, וועלכער איז געהערט געהערען דעם 26-יעה־ריגען שמואל. דאס צוזאמענלעבען אין דער פאמיליע איז געווען א זעהר שלעכטס. די שולד דערפאר האט געטראגען טאקע דערזעלבער שמואל לעווקאוויטש. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז זיין יונגערער ברודער דיענט איצט אין מיליטער. שמואל איז געווען אנ'אזאנטורניק און סקאנדאליסט, יעדען טאג האט ער ארויסגערופען סקאנדאלען אין גאס, האט זיך געשלאגען מיט פא־ליציאנטען, געטשעפעט מיט יעדען און דערצו האט ער נישט פיינד געהאט דעם ביטערען טראפען, בע־זונדערע סקאנדאלען האט שמואל געמאכט אין שטוב. די סקאנדאלען זענען געווען אזעלכע, אפטע, אז נישט איינמאל האבען זיך די שכנים געמוזט איינמישען, כדי צו בערוהיגען שמואל'ן. ער האט געשלאגען, זיין ברו־דער, זיין שוועסטער און אפילו זיין אלטע מאמע, דאס געלד, וואס ער פערדינט, האט ער פערטרונקען און אינ־דערהיים האט מען געהונגערט, אלע פרובען צו ווירקען אויף שמואל'ן אז ער זאל אנדערש ווערען, האבען נישט געהאלפען, נאר, להיפך, שמואל האט אלץ מעהר סקאנדאלעוועט און געשלאגען די שטובינגע מענשען.

מיט צוויי וואכען צוריק איז שמואל אהיימגע־קומען אזוי געהאט אין א האנד א ניי-געקויפט שפּ־רינג־פערדער-מעסער. ווען מ'האט איהם געפרעגט צו-וואס ער האלט דאס מעסער, האט ער געענטפערט, אז דאס מע־סער האט ער געקויפט, כדי אויסצוקיילען זיין גאנ־צע משפחה.

שבת ארום עלף אין אווענד איז שמואל געקו־מען אהאם מיט'ן בגליפ'ן און גלייך אנגעהויבען צו מאכען אזאנגערעס. אין דערהיים איז געווען זיין מו־טער און זיין שוועסטער, די מוטער האט איהם געבע־טען, אז ער זאל זיך בערוהיגען. ס'האט גארנישט געהאלפען, אויך די שוועסטער האט איהם געבעטען, אז ער זאל זיי נישט אנטוהן קיין חרפות און זאל נישט סקאנדאלעווען. שמואל האט נישט אויפגעהערט און אין א געוויסען מאמענט איז ער צוגעלאפען צו דער מוטער און זי אנגעהויבען צו שלאגען. די שוועס־טער האט פערשטעלט די מוטער, שמואל האט נישט געזשאלעוועט קיין קלעפ דער שוועסטער ביז דאס גע־שלעג האט אויפגעהערט.

אין עטליכע מינוט ארום איז שמואל ווידער א־ריינגעפאלען אין א שרעקליכען כעס, האט ארויסגע־כאפט דאס גרויסע מעסער, וואס ער האט געקויפט מיט צוויי וואכען צוריק און זיך געווארפען דערמיט אויף דער מוטער, די מוטער האט אנגעהויבען צו שרייען.

דאן איז צוגעלאפען דאס 19-יעהריגע מיידעל, האט ארויסגעריסען א ניסגעכאפט פון דעם ווילדען ברו־דער דאס מעסער. מיט'ן גאנצען כעס האט זי דאן שמואל געווארפען אויף זיין שוועסטער.

דאס מיידעל האט זיך שוין דאן נישט בעהערשט און דאס מעסער, וואס זי האט געהאלטען, אריינגע־שטאכען אין דער ברוסט פון איהר ברודער, וועל־כער איז געפאלען אויף דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

מלכה לעווקאוויטש האט אליין נישט וויסענדיג וואס זי טוט, אזוי ווי זי איז געגאנגען אנגעטון מיט'ן פערבלוטיגטען מעסער אין דער האנד אוועק אין דריטען קאמיסאריאט, וואו זי האט געמעלדעט וועגען דעם, וואס איז פארגעקומען אין שטוב, פון איהר משפחה.

עטליכע פאליציאנטען זענען מיט איהר צוזאמען אוועק אויפ'ן אנגעוויזענעם ארט און האבען שוין דארט געטראפען די פאגאטאווע.

דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון דעם פערשטארבענעם.

די 19-יעהריגע ברודער-מערדעריז איז ארעסטירט געווארען.

די אויספארשונג האט געדויערט ביז נישט לאנג צוריק. איצט, ווען די אויספארשונג איז פערענדיגט געווארען, איז מלכה לעווקאוויטש בעפרייט געווארען אויף קויציע. ס'זעהט אויס, אז די אויספארשונג האט מילד אויפגעפאסט די שולד פון דער ברודער-מער־דערין און האט בעשטימט די קויציע אויף 200 זל.

דער פראצעס וועט פארקומען אין הערבסט.

דער נדן שמעקט איהם

נאר א כלה האט ער זיך גענומען אנ'אנדערע

מיט דער אפערע פערנעמט זיך די פראקוראטור

(ב) לעאן גאלדבערג א זוהן פון פאבריקאנטער האלץ סוחר, הערש גאלדבערג, איז שוין געווען א חתן־בחור, האט מען איהם אנגעהויבען רעדען שדוכים. דערווייל האט ער, וויילעדיג אין זגערזש זיך בעקענט מיט א טאכטער פון א דארטיגען באלעבאס ב. און האט איהר אנגעהויבען אפט בעזוכען. דאס יונגע פאר'ל איז זיך געפעלען געווארען און מיט צעהן חדשים צוריק איז געפראוועט געווארען די תנאים און ב. האט דעם חתן איבערגעגעבען זעקס הונדערט דאלאר אלס נדן. פאר'ן געלד האט לעאן גאלדבערג זיך געדונגען א פלאץ אין אלעקסאנדער און דארט איינגעארדענט א האלץ-לאגער. דאס געשעפט האט זיך נישט שלעכט ענטוויקעלט און מ'האט זיך שוין געקליבען פראווען חתונה. דערווייל איז ב. געשטארבען און קורץ נאך איהם — אויך זיין פרוי און די כלה איז געבליבען א יתומה.

לעאן דערוויסענדיג זיך, אז זיין כלה האט נישט בעקומען קיין ירושה, איז געפאלען אויף א בעסטיאלישע פלאן, פטור צו ווערען פון דער כלה און צונעמען ביי איהר נדן. האט ער אין דער שטיל איבערגעשריבען דאס געשעפט אין אלעקסאנדער אויפ'ן פאטערס נא־מען און אנגעהויבען די כלה צו פערנאכלעסיגען.

לעאן איז אבער א יונג מיט ביינער, האבען שדכנים איהם אויסגעזוכט אנ'אנדערע כלה און דאס זיך מיט יע־נער פערלאבט. דאן האט א שוועסטער פון ב. פער־לאנגט פונ'ם „טריען" חתן ער זאל צוריקצאהלען דעם נדן דער יתומה, אבער לעאן האלט נישט, זעהט אויס, פון צוריקגעבען דאס וואס ער האט איינמאל גענומען. האט איהם ב. אנגעקלאגט אין געריכט און ב. האט בע־קומען צוגעמשפט די זעקס הונדערט דאלאר. דער אורטייל האט זי איבערגעגעבען דעם קאמארניק און עקזעקוציע האט ... מען זיך דערוואוסט, אז דאס גע־שעפט אין אלעקסאנדער איז אפגעשריבען אויפ'ן פא־טערס נאמען.

דער ענין איז איבערגעגעבען געווארען דער לאדזער פראקוראטור, וועלכער האט אנגעהויבען אנ'אויספאר־שונג.

פאר בעגנבענען די קראנקען-קאסע

(ב) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס פון פראנציסעק סמאליארעק, יוזעף פוגא, יחיאל לייב קראיצער, שמעון ראיעצקי, ריינ האלד רעסלער, סטעפאניא בראנט, קאראל בריאנט, הענריק קאושמינסקי, משה עלעבנאוויטש און שמואל ראוענבלום, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין בעגנבענען די קראנקען-קאסע.

בשעתו האט די קראנקען-קאסע געשלאסען דורך קאראל פערסטער אנ'אפמאך מיט דער פיר־מע „צעראמיקא" אין טשעבאסלאוואקיען וועגען ליי־ווערען גלאזירטע פליטקעס. ווען די פליטקעס פלעגען אנקומען האט פערסטער זיי אפגעליפערט אויף לאד־געוואניצקע 43 וואו ס'איז געבויט געווארען די לעטש־ניצע. די פליטקעס זענען געלעגען אין צוויי צימערען און אין א קעלער, פון די צימערען האבען די אר־בייטער גענומען די פליטקעס ווען מ'האט זיי גע־דארפט אבער קוויטונגען, פון קעלער פלעגט מען זיי נעהמען געגען קוויטונגען פון דעם אויפזעהער איבער די ארבייטען, רעסלער.

אין נאוועמבער האט רעסלער בעמערקט אז עס פעהלען פליטקעס און האט וועגען דעם מיטגעטיילט דעם אויספארשונגס-אמט. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער הויפט-גנב איז געווען יחיאל קראיצער, א זוהן פונ'ם הויזבעזיצער אויף סרעב־קאוויטש 7, וועלכער האט זיי ארויסגעגנבעט מיט דער הילף פונ'ם סטרוזש.

די פליטעס האט ער פערקויפט שפעטער ראַ־יעצקין, פוגא'ען, בראנט, קאושמינסקי עלעבנאווי־טשען, און ראוענבלומען. בעת'ן פראצעס האבען זיך די בעשולדיגטע נישט מודה געווען. די קויפער האבען זיך פערטיידיגט, דאס זיי האבען נישט געוואוסט אז די פליטקעס שטאמען פון גנבה. דאס געריכט האט פערמשפט סמאליארעק, קראיצער, פוגא, און ראיעצקי צו 1 יאהר און 6 חדשים טורמע יעדע; סטעפאניא און קאראל בראנט קאשמינסקי, עלעב־נאוויטש צו 300 זל. שטראף, אדער 6 וואכען אר־רעסט רעסלער און ראוענבלום זענען פריי געשפראָ־כען געווארען.

DR.
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען. עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 7—9 אוועגד.

אורלויבען

(ז) נעכטען האט אנגעהויבען זיין אורלויב דער לייטער פון אויספארשונגס-אמט אויבער-קאמי־סאר ווייער. איהם וועט פערטרעטען דער לייטער פון דעם דריטער בריגאדע אין אויספארשונגס-אמט קאמיסאר מיקא וועלכער איז נעכטען צוריקגעקומען פון אורלויב.

(מ) היינט האט איבערגענומען זיין אמט נאכ'ן צוריקקומען פון אורלויב דער דירעקטאר פון דער שטאט-פערוואלטונג. קאלימנאווסקי.

ביים שענקען שטראפען

וועט די וואיעוואדזטווע זיין זעהר פארזיכטיג

(ז) די וואיעוואדזטווע האט בעקומען פון אינערן-מיניסטעריום א צירקולאר, אז יעדע ווענ־דונג וועגען שענקען אנ'אדמיניסטראטיווע שטראף דארף גענוי בעטראכט ווערען. מ'דארף פעסטשטע־לען צי ס'זענען טאקי דא מילדערנדע אומשטענדען אויף צו שענקען די שטראף. דאס רעכט פון שענ־קען די שטראף דארף אנגעווענדעט ווערען נאר אין אויסנאהם פאלען.

אינ'ם זעלבען צירקולאר ווערט אויך אנגעווי־זען, אז ביים בעשליסען די שטראפען דארפען גע־נומען ווערען אין אכט דער פערמעגענס-צושטאנד, פארדינסטען פונ'ם בעשטראפטען א.א.וו.

פון די זומער-קאלאניעס

(—) די פערגאנגענע וואך איז צוריקגעקומען די צווייטע גרופע קינדער פון די זומער-קאלאניעס וואס „טאז" האט איינגעארדענט אין קושיזובעק. דעם זעלבען טאג איז ארויסגעפאהרען די דריטע גרופע פון איבער 200 קינדער.

(וו) דאנערשטאג וועט זיך פערענדיגען דער ערשטער טורנוס פון די שטעטישע האלב-קאלאניעס פאר 3000 קינדער פון די פאלקס-שולען. פרייטאג וועט זיך אנהויבען דער צווייטער טורנוס.

אפטייקען

די היינטיגע נאכט-דיזשורען

(ז) אנטאנעוויטש (פאביאניצקא 50), כענדזינ־סקי (פיעטריקאווער 164), סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), רעמבילינסקי (אנדזשעיא 28), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) טראווקאסקי (בזשעזשינער 56).

פון דער לעצטער מינוט

ווי מיר דערוויסען זיך האט די בעוואוסטע פירמע ד. מארקוס, פיעטריקאווער 59, טעלעפאן 128-02, דערהאלטען צום איצטיגען סעזאן די נייעסטע פערפומען, קעלנישע וואסערן, טואלעט־זייפען ווי אויך אלערארט קאסמעטיק. 17955

די פרייזען אויף אלע ארטיקלען זענען אוי־סערגעוועהנליך נידריגע. קומט און איבער־צייגט אייך! געדענקט די אדרעס!

וועלכע באנקראטירטע סוחרים פון פוילען

וואס זענען אנטלאפען קיין פראנקרייך ארויסגעגעבען ווערען דעם פוילישען געריכט?

„פאריזער היינט" שרייבט: אז מען צאהלט ניט די וועקסלען אין פוילען און מען אנטלויפט קיין פראנקרייך — איז מען איינגעצען אונבעשטראפט באר? — דאס איז א פראגע, וועלכע קען אינטערעסירען פיל יודישע סוחרים אין פוילען, וואס זייערע בעל־חובות זענען אנטלאפען קיין פאריז. ביז איצט איז נאך א אזא פראצעס אין פאריז ניט בעטראכט געווארען.

א יאר, א סוחר אין פוילען האט ניט געמאכט דארט קיין גלענצענדע געשעפטען און בעשלאסען אוועקצופאהרען קיין פראנקרייך. פאר'ן אבפאהרען האט ער אונטערגעשריבען א סך וועקסלען, גענומען די סחורה, ניט בעצאהלט די וועקסלען און איז אוועקגעפאהרען.

איז דורך אזוי א יאהר און דער סוחר האט רוהיג געלעבט זיך אין פאריז.

ביז...

ביז דער וואך, א אינספעקטאר איז געקומען צו איהם און געבעטען איהם בעגלייטען.

— וואוהין?

— אין פאליציי.

— פארוואס?

— מען וועט אייך דארט זאגען.

און דארט האט מען איהם טאקע געזאגט.

— פאר ניט בעצאהלען די פוילישע וועקסלען.

— אבער דא איז דאך פראנקרייך.

— יא, מיר טשעפען טאקע אייך ניט פאר די וועקסלען, נאר מיר ווילען אייך בלויז איבערגעבען דעם פוילישען געריכט.

— וואס הייסט?

— דאס הייסט, אז דאס פוילישע געריכט פאדערט אייך ארויס און מיר האפען אייך ארויסגעבען.

און דער יוד איז געבליבען אין ארעסט. איצט וועט דאס געריכט זיך ארויסזאגען וועגען דעם ארויסגעבען.

א נייע פעראדנונג וועגען ליכווע

אין „דזשענניק אוסטאוו" איז געווארען פערעפענטליכט א נייע פעראדנונג וועגען ליכווע.

לויט די נייע פארשריפטען, בעטרעפט דער העכסטער ציגזען־פוס 11 פראצענט ביי די אונטען־אויסגערעכנטע קרעדיט־ און פינאנץ־אפעראציעס: וועקסעל־דיסקאנטא, אפענער קרעדיט, טערמינע הלוואה, הלוואה אויף משכנות פון ווערט־פאפירען און כל־הלוואות אויף משכנות פון בעוועגליכע גיטער. דערביי דארפען ווערען איינגערעכנט די ספעציעלע קאסטען פון פערזיכערונג און אפשאצונג פון די גיטער, עקספארט־גאראנטיעס, וועקסעל־שטייער. אויסער דעם פאלען אונטער די דאזיגע פארשריפטען אויך די אנאמאליגע אפצאהלען, ווי: אינקאסא, בערזע־אפעראציעס און אקרעדיטיוון. דער מאקסימאלער ציגזען־פוס איז ניט נוגע די קאסטען פון: פארטא, דאמנא, שטעמפעל־אפצאהל, ווי אויך אומזאץ־פראוויזיע ביי די אפענע רעכנונגען. אין די דאזיגע פאלען קאנען די אויסגערעכנטע קאסטען ניט איבערשטייגען א פראצ. פון אומזאץ, נאכ'ן אראפרעכנען די סאלדא און די פראנקא־פאזיציעס, אדער א פירטעל פראצענט פונ'ם סאלדא פון אנהויב פונ'ם אפרעכנונגס־פעריאד.

ביי הלוואות אויף משכנות אויף בעוועגליכע גיטער קאנען גענומען ווערען לויט א נייער פעראדנונג אויסער די 11 פראצענט יעהרליך אויך 1 פראצענט מאנאטליך אויפ'ן חשבון פון די פערזיכערונגס־קאסטען און אויף הוצאות אויף היטען די זאכען. די פעראדנונג איז אריין אין קראפט דעם 16. יולי ה. י.

בנוגע אלע הלוואות, וועלכע זענען ענטשטאנען פאר דעם דאזיגען טערמין און וועלכע בעשטימען א העכערען ציגזען־פוס, ווי 11 פראצ., זעהט פאר די פעראדנונג, אז די פראצענטער, וועלכע שטייגען איבער 11 פראצענט, קאן מען געהמען ביז'ן נאהנטסטען טערמין, ווען די התחייבות איז צאהלבאר. דער טערמין איז אבער בעגרעניצט ביז דעם 31־טען יולי 1930, יר. ד. אז נאך דעם דאזיגען טערמין ווערען בטל אלע התחייבות'ן, אין וועלכע עס איז פאראויסגעזעהן א העכערער ציגזען־פוס ווי 11 פראצענט.

בערויבט די גמינע־קאסע אין דארף דליסע

דעם סטרוזש געבונדען. — די גנבים ניט געכאפט

(ב) אין לאקאל פון גמינע־אמט אין דליסק סלוצקער פאוויאט האט מען געפינען א געבונדענעם דעם דארפישען סטרוזש. ווען מען האט איהם בעפרייט האט ער דערצעהלט פאלגענדע געשיכטע: פארטאג ארויסגעהענדיג דעם דאך האט ער דערהערט עפיס א גערויש אין לאקאל פון גמינע־אמט. ווען ער איז אריינגעקומען אינעווייניג האבען עטליכע העלדי איהם ארומגעכאפט, מ'האט איהם פערשטאפט דאס מויל, און געבונדען. די פערזאנען האבען אויפגעריסען די קאסע און נאכדעם ווי זיי האבען זי אויסגעליידיגט, זענען זיי אנטלאפען. גלייך איהם איז געלונגען זיך צו בעפרייען דאס מויל, האט ער אנגעהויבען שרייען און רופען הילף.

וועגען דעם פאפאל האט מען מיטגעטיילט דעם אויספארשונגס־אמט אין לאדז, וועלכער האט פארגענומען א אויספארשונג און דערווייל פעסטגעשטעלט פאלגענדעס: די „אבייט" האבען ארויסגעפיהרט רעטיגירטע „פאכלייט". פון דער קאסע האבען זיי צוגענומען 4'000 זל. מזומן, שטעמפעל־מארקען, צידרונג, וואס איז געווען א פריוואט־אייגענטום פונ'ם גמינע־סעקרעטאר און פערשידענע וועש־זאכען אויף א פאר טויזענד זלאטים. די איינברעכער זענען געווען אין מאסקעס און האבען געארבייט אין הענטשקעס. די פאליציי האט ארויסגעפיהרט אנאבלאווע און האט אבער די גנבים ניט געכאפט. ס'איז נאר פערהאלטען געווארען עפיס א פערדעכטיגער אומבעקאנטער, וועלכען מ'האט געבראכט קיין לאדז.

די אויספארשונג דויערט ווייטער.

פינאנץ־מאכט וועט ליקווידירען די פריוואטע לאטעריעס

(ב) די פינאנץ קאמער האט ערהאלטען א צירקולאר פון דער גענעראל־דירעקציע פון דער מלוכה־לאטעריע וועגען די לאטעריעס וואס ווערען איינגעארדענט צוליב פריוואטען ריוח. בפרט ווערט אין יענ'ם צירקולאר אנגעוויזען אויף די גליקראדען („קאלא שטשענשטשא") וואס פריוואט פערזאנען ארדנען איין צוליב פערדינסטען און דער ערלויבניש פון דער פינאנץ־מאכט. די פינאנץ־קאמער ווערט אויפגעפאדערט זיך בעמיהען צוזאמען מיט דער אדמיניסטראציע צו ליקווידירען די דאזיגע „אונטערנעהמונגען".

פוילישע קינדער פון דייטשלאנד אויף זומער־וואוינונגען אין לאדזער וואיעוואדזטווע

(ב) לויט דער איניציאטיוו פון דער פוילישער רעגירונג זענען פוילישע שול־קינדער פון דייטשלאנד איינגעארדענט געווארען אויף זומער קאלאניעס אין פוילען. א פאר א טייל פון זיי זענען אויך איינגעארדענט געווארען קאלאניעס אין די קרייזען לאדז, קאליש, שעראדז, סלופצי, לענטשיץ. אין לאדז האט זיך געבילדעט א קאמיטעט אונטער'ן פראטעקטאראט פון דער וואיעוואדע, א דאנק די אויסגערעכנטע קאלאניעס איז אויך געגרינדעט געווארען א קאלאניע פאר 70 קינדער אין דושערזשאנע הינטער זגערזש. די קינדער מאכען אפטע אויספלוגען און בעזוכען פערשידענע אינסטיטוציעס. נעכטען האט די ערשטע פארטיע קינדער שוין פערלאזט דושערזשאנע און זיך צוריקגעקעהרט קיין דייטשלאנד. אויף זייער ארט איז אנגעקומען א נייע גרופע 80 קינדער פון דייטשלאנד.

ארעסטירט 23 „דאליניאזשעס"

אין צוזאמענהאנג מיט דער גנבה אין „באנק פאלסקי"

(ב) מיט א פאר טעג צוריק האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער גנבה, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין „באנק פאלסקי" ביים אינקאסענט פון דער פירמע זילבערשטיין פיאנטקאווסקי, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט האט די פירמע געליטען היזק 8,600 זל. פון די 9,100 זל. וואס האבען זיך געפונען אין דער טעקע איז א 500ער געבליבען. אין צוזאמענהאנג מיט דער גנבה האט די פאליציי ארעסטירט 23 „דאליניאזשעס" און עס וועט ארויסגעפיהרט ווערען א קאנפראנטאציע צווישען זיי מיט פיאנטקאווסקי.

א שרפה אין הארעס פאבריק

(א) נעכטען איז אין דער שפינערייע און טריקער־אפטיילונג פון האראק און רורא אויסגעבראכען א שרפה. ס'זענען באלד אנגעקומען די הויזער פייערלעשער מ'האט ארויסגערופען אויך די פייערלעשער פון לאדז. ס'איז געלונגען די שרפה איינצולעשען. ס'האבען אפגעברענט א טייל פון דער שפינערייע, פון דער טריקען־אפטיילונג און א טייל סחורה. דער היזק בעטרעפט 20.000 זל. הגם די שרפה איז ענטשטאנען בעת די שפינערייע איז געווען טעטיג זענען קיין אומגליקען מיט קיין מענשען ניט געווען.

די שרפה איז ענטשטאנען וואהרשיינליך צוליב דעם וואס דאס גארן האט זיך פון זיך אליין אנגעצונדען.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

איינציגע גאסטראלען

א. סאמבערג

פון דעם וועלט־בעריהמטען און בעליבטען פאלקס־ארטיסט

וויכטיג נייעס! גראנדיעזע פארשטעלונג! וויכטיג נייעס!

פרעמיערע! צום ערשטען מאל איז לאדז

א. סאמבערג אין דער סענסאצ. און שפאנענדער פיעסע

שבת, דעם 2־טען אויגוסט, 4 א זייגער נאכמיטאג און 9 א זייגער אווענד

זונטאג, דעם 3־טן, מאנטאג, דעם 4־טן, דינסטאג, דעם 5־טן, 9 אווענד

דער פערשאלטענער

אין 3 אקטען פון סאפיא־ביעלאיא. יודיש ס. י. רעזשי א. סאמבערג.

דער פערשאלטענער — א. סאמבערג.

II.

א. סאמבערג'ס וועלט־טריומף שיילאק (הויפט־סצענעס)

פון שעקספיר. יודיש ישראל שטערן און ראסאווסקי. לויט רעזשי און אינסצעניזאציע פון ד"ר ווייכערט. מוזיק ה. קאן. א. סאמבערג אלס שיילאק.

פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

ס'נעמען אנטייל פרויען: בעזמאן, דיכטענבערג, ליבוואווסקא, נערה, פעדערמאן. מענער: אריעל, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, נייהויז, ראקאו, דירינג. י. זעלמאן. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמ.

יודישער מיטעלאלטער אויף דער סצענע פון שטאטישען טעאטער

די היינטיגע פארשטעלונג פון די „ווילנער".

היינט שפילען די ווילנער „יודען שטאט" פון אהרן צייטלין, די דאזיגע פיעסע געהער צו די זעלטענע ווערק פון אונזער ביהנען־רעפערטואר, אין וועלכע עס ווערען אויף דער סצענע ארויפגעפיהרט טיפען און געשטאלטען פון דער טרויעריגער יודישער פערגאנגענהייט, פון גרויליגען מיטעלאלטערליכען געטא.

זעהר פיל סצענישע ארבייט האבען די ווילנער און דער מאלער וויינטרויב אריינגעלעגט אין דער פיעסע. דאס מיטעל אלטערליכע געטא שטעהט אויף פאר אונזערע אויגען ווי לעבעדיג. דאס שרעקליכע געטא־טויער, וועלכעס שליסט אפ די יודען פון דער איבעריגער וועלט קוקט אראפ צו אונז פון דער סצענע מיט זיין גאנצער גרויזאמקייט און די ווילנער, וועלכע פערקערפערען מיט זייער מייסטערהאפט שפילען די טיפען און געשטאלטען פון אונטער די מיטעל אלטערליכע געטא־טויערען שאפען פאר אונז דאס פולע לעבעדיגע בילד פון דער טרויעריגער יודישער פערגאנגענהייט.

ס'איז זיכער, אז ס'וועט קיינער ניט ארויסלאזען די געלעגענהייט צו זעהען היינט דאס דאזיגע ביהנען־מייסטער־ווערק.

דער לאדזער עולם האט מיט גרויס ענטוזיאזם געזעגענט זייער ליבלינג דעם ארטיסט הערמאן שעראצקי

נעכטען אין אווענט איז אין זאל פון דער „פילהארמאניע" פארגעקומען די געזעגענונגס פארשטעלונג פון דעם בעליבטען ארטיסט הערמאן שעראצקי.

די נעכטיגע געזעגענונגס־פארשטעלונג האט בעוויזען, אז די גאסטראלען פון בעריהמטען ארטיסט האבען געפונען א געהעריגען אפקלאנג ביים לאדזער יודישען טעאטער עולם, שוין 6 א זייגער פאר־נאכט איז די קאסע געווען געשלאסען, ווייל אלע בילעטען אויף דער פארשטעלונג זענען שוין געווען אויספערקויפט. הונדערטער מענשען וואס זענען געקומען זיך געזעגענען מיט דעם ליבען גאסט האבען געמוזט אוועקגעהן, ווייל דאס טעאטער איז שוין געווען אויספערקויפט ביז אויפ'ן לעצטען פלאץ.

אין זאל האט געהערשט זעהר א פייערליכע און הארציגע שטימונג. עס איז אויפגעפיהרט געווארען גאלדפאדענ'ס היסטארישע אפערעטע „בר כוכבא" די פערעהרער פון בעליבטען ארטיסט האבען איהם געמאכט א ענטוזיאסטישע אויפנאהמע און יעדע ארויסטריט פון שעראצקי'ן איז בעגלייטעט געווארען מיט לאנגע אונאויפהערליכע אוואציעס.

צום סוף האט זיך דער גאסט זעהר הארציג געזעגענט מיט'ן עולם, וועלכער האט איהם פשוט פערשיט מיט בלומען און ממש ניט אראבגעלאזט פון דער סצענע.

שעראצקי האט מיט זיין נעכטיגע שפילען איבערגעשטיגען זיך אליין. די וואס געדענקען נאך שעראצקי'ן פון די אלטע צייטען האבען ווידער איבערגעלעבט דיזעלבע עמאציעס פון אמאל.

בעזונדערס האט שעראצקי אויסגעצייכענט מיט זיין זינגען. ער האט דערוואַרעמט און מיטגעריסען דעם עולם, ביי וועלכען ער האט מיט זיין נעכטיגער געזעגענונגס פארשטעלונג איבערגעלאזט א אונפערגעסליכען איינדרוק.

Dziś w RADJO

Godz. 20.15

Umberto Macnez

Tenor.

בעשטראפט הויז־בעזיצער

(מ) לויט'ן פארשלאג פון דער געזונדהייטס־אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט די לאדזער שטעדטישע סטאראסטווע בעשטראפט עטליכע צעהנדליג הויזבעזיצער פאר'ן אנטי־סאניטארען צושטאנד פון זייערע הייזער.

ווער ווייסט?

אין בושעשין אויף פילסודסקי 31 וואוינט א שניידער רפאל קראן ביי איהם האט געארבייט די טאכטער פון זיין צווייטער פרוי די 19 יאהריגע גיטעל פייגע וואלדמאן. לעצטענס איז זי קראנק געווארען און איז א האלב יאהר געווען אין קאכאנובקע. פון דארט איז זי ניט לאנג אהיימגעקומען, א קורצע צייט געווען נארמאל און לעצטענס ווידער געווארען מעלאנכאליש.

פערגאנגענעם דאנערשטאג דעם 17. יולי איז זי ארויס פון דערהיים און איז ביז היינט ניט צוריקגעקומען. זי איז ברונעט, מיטעלען וואוקס, א ריסלעך געזיכט, אנגעטאן געווען אין א קרעטען קליידעל מיט קורצע ארבעל, און טוכענע לאטשען.

ווער ס'ווייסט עפעס וועגען איהר ווערט געבעטען צו מעלדען אין רעדאקציע אדער צו איהרע עלטערען.

5 גאסטראלען פון א. סאמבערג

אין היגען יודישען טעאטער „פילהארמאניע" בעוויזט זיך ווידער א פנים חדשות, דער בעוואוסטער פאלקס־ארטיסט א. סאמבערג, הויבט אן פון שבת דעם 2. אויגוסט צו געבען איינינע גאסטשפילען.

א. סאמבערג איז גוט בעקאנט אין די היגע טעאטער קרייזען לעצטענס האט ער געהאט גאסטראלירט אין עראפע און דרום־אמעריקע. די יודישע און ניט יודישע פרעסע האט געווידמעט דעם חשובען ארטיסט פיל לויבגעזאנגען. איבערהויפט האט ער זיך קונה שם געווען מיט זיינע אויפפיהרונגען אין קינסטלערישע קרעאציעס וואס ער שאפט, אויך אין ווארשא האט ער געהאט א גרויסען ערפאלג אין די אויפפיהרונגען פון שעקספירס „שיילאק", אש'ס „קידוש השם", בערגעלסאנס „דער טויבער" או"וו.

ראדיא־פראגראם

מיטוואך, דעם 30 יולי

11.58 צייט־סיגנאל פון ווארשא און העינאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא. 12.05 מוזיק פון גראמאפאן־פליטען. 12.30 קינדער־פראגראם. 13.00 גראמאפאן־פליטען. 13.15 טאג־פראגראם, קינא־ און מוזיק־רעפערטואר. 15.50 פארלעזונג. 16.15 גראמאפאן־פליטען. 17.10 סקויטען־קאמוניקאט. 17.35 פארלעזונג. 18.00 קאנצערט פון מאנדאליניסטען־ארקעסטער. 19.00 פערשידענעס. 19.20 גראמאפאן־פליטען. 19.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער, פראגראם אויף מארגען, צייט־סיגנאל פון ווארשא. 20.00 ראדיא־זשורנאל. 20.15 סאליסטען־קאנצערט. 21.00 ליטעראַרישע פערטעל שעה. 21.15 פארזעצונג פונ'ם סאליסטען־קאנצערט. 22.00 פעליעטאן. 22.15 קאמוניקאטען (מעטעראלאגישער, פאליציי־, ספארט און אנד.) טאנץ־מוזיק.

הסתדרות איז א״י רופט דעם אלוועלטליכן קאנגרעס פאר׳ן ארבייטענדן ארץ־ישראל

נאך מיט אנדערהאלבן יאהר צוריק האט די אלגעמיינע יודישע ארבייטער־ארגאניזאציע אין א״י (ההסתדרות הכללית), בעשלאסן צו רופן צו אן אלוועלטליכן קאנגרעס פונ׳ם ארבייטענדן ארץ־ישראל. דער קאנגרעס דארף קאנצענטרירן די ענגע־רע פריינד און סימפאטיקער פון דער יודישער ארבייטערשאפט אין א״י אין אלע לענדער, ארום דעם אקטיווען אויפבוי־ווערק פון דער הסתדרות הכללית אין ארץ־ישראל.

אלס פארבערייטונג צו דעם אלוועלטליכן קאנגרעס זענען פאראויסגעקומען אין א ביסל לענדער לאנד־קאנפערענצן פונ׳ם ארבייטענדן א״י, אין פוילן, אין דייטשלאנד, אין בעלגיען און אין לעטלאנד און לאטוויע און אויך אין אנדערע לענדער.

דער אלוועלטליכער קאנגרעס וועלכן די הסתדרות האט איצט ענטגילטיג בעשלאסן צו רופן אין חודש סעפטעמבער היי־יאהר, דארף אפשליסן די צוויי־יאהריגע פארבערייטונגס־ארבייטן אויף צו זאמלען אין איין פארום, די פילע טויזענדער פריינד פון דער ארץ־ישראל־ארבייטערשאפט אין אלע לענדער.

צילן פונ׳ם קאנגרעס פאר׳ן ארבייטענדן ארץ־ישראל

געזעלשאפטליכע, פאליטישע און ווירטשאפטליכע הילף פאר דער קאלאניזאטארישער, ווירטשאפטליכער קולטורעלער און פראפעסיאנעלער טעטיגקייט פון די ארץ־ישראלדיגע ארבייטער; דערציהונג פונ׳ם פאלק און ספעציעל פון דער יוגענד אינ׳ם גייסט פון ארבייטענדן א״י און זיי צוגרייטן צו פערזענליכער אקטיווער און דער אויפשטעלונג פון דער ארבייטענדער געזעלשאפט אין ארץ־ישראל.

געעפענט אין בערלין דאס צענטראל־ביורא פונ׳ם אלוועלטליכן קאנגרעס פאר׳ן ארבייטענדן ארץ־ישראל

די אלגעמיינע יודישע ארבייטער־ארגאניזאציע אין א״י האט בעשלאסן צו עפענען אין בערלין דאס צענטראל־ביורא וואס דארף ארגאניזירן און צוגרייטן דעם אלוועלטליכן קאנגרעס פונ׳ם ארבייטענדן ארץ־ישראל, וועלכער קומט פאר אין חודש סעפטעמבער. אויף אנצופיהרן מיט׳ן ביורא האט די הסתדרות דעלעגירט קיין בערלין דעם לייטער פונ׳ם פאלעסטינא־ארבייטער פאנד מ. נייסטאדט, דאס ביורא איז זינט דעם 10־טען יולי שוין טעטיג אין בערלין.

אינ׳ם צענטראל־ביורא אויף צו ארגאניזירן דעם קאנגרעס, האט די הסתדרות בעשטימט די חברים: ה״ה נ. לאנזער, פריטץ נפתלי, משה שאפירא און ש. הוהעל (בערלין); מ. יארבלום (פאריז), ד״ר אריה טארטאקאווער (לאדז), און אינזש. א. רייס (ווארשא).

דער גענעראל־סעקרעטאר פונ׳ם אמסטערדאמער געווערקשאפטען־אינטערנאציאנאל נעמט אן די איינלאדונג צום אלוועלטליכן קאנגרעס פונ׳ם ארבייטענדן א״י

אויף דעם לעצטן אינטערנאציאנאלן קאנגרעס פונ׳ם אמסטערדאמער פראפעסיאנעלן ארבייטער־אינטערנאציאנאל וועלכער איז פארגעקומען אין שטאקהאלם איז די אלגעמיינע יודישע ארבייטער־ארגאניזאציע אין א״י געווען פארטרעטן דורך ד. בן־גוריון און זלמן רובאשאוו, די א״י־דעלעגאטן האבן אפגעהאלטן א שורה וויכטיגע שמועסן מיט בעדייטענדע ארבייטער־פיהרער וועגן א״י־ענינים און זיי אינפארמירט וועגן די אויפגאבן און צילן פונ׳ם דארטיגן יודישן אויפבוי־ווערק.

ז. רובאשאוו האט אויך געהאט א לענגערע קאנפערענץ מיט׳ן גענעראל־סעקרעטאר פונ׳ם געווערקשאפטן־אינטערנאציאנאל ח׳ סאסענבאך, , איהם אינפארמירט וועגן דעם אלוועלטליכן קאנגרעס וואס די הסתדרות רופט אין סעפטעמבער היי־יאהר און איהם איינגעלאדען אין נאמען פון דער הסתדרות אנטיילצונעהמען אינ׳ם קאנגרעס.

ח׳ סאסענבאך האט די איינלאדונג אנגענומען און האט זיך גענוי אינפארמירט וועגן אלע פרטים און צוזאמענהאנג מיט׳ן קאנגרעס און מיט דער ארבייט פון דער הסתדרות אין א״י

א פערטעל מיליאן יודישע ארבייטער אין אמעריקא וועלען זיין פערטראטען אויף דעם אלוועלטליכן קאנגרעס פאר׳ן ארבייטענדן א״י

דער צפון־אמעריקאנער נאציאנאלער ארבייטער־קאמיטעט פאר די ארגאניזירטע יודישע ארבייטער אין א״י, אין וועלכן עס זענען פערטראטען ארום א פערטעל מיליאן יודישע ארבייטער אין די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקא און קאנאדע, טיילט מיט, דעם צענטראל־ביורא פונ׳ם אלוועלטליכן קאנגרעס פאר׳ן ארבייטענדן א״י, דאס עס רופט די ארץ־ישראלדיגע אלגעמיינע יודישע ארבייטער־ארגאניזאציע, אז די נאכריכט וועגן דער רופונג פון קאנגרעס אויף סעפטעמבער היי־יאהר איז אויפגענומען געווארן מיט גרויס צופרידענהייט.

היינט און פאלגענדע טעג!
די לאנג ערווארטעטע פרעמיערע!

פערשאלטענער טייך

מיט דער רייצענדער
BETTY KOMPSON
i Ryszard Barthelmess
רעזשי: FRANK LLOYD
100% קלאנג־זינגענד און רעדענדיגער פילם
אויסער׳ן פראגראם: קלאנג־צוגאבע.
אנהויב 5.30 נאכם. שבת און זונטאג 2 אזייגער נ״מ.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים זיך־לאנגען שריפטליכע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ׳ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארויסגעגעבען אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

824. א קראוואטן־מאכערין.

צו אייער פאך געהט אין מיגכען, און צי עס איז דארט פערהאן א היים פאר אימיגראנטן ווייסען מיר נישט.

וועלכע אינפארמאציעס קאן אייך ערטיילען די עמיגראציע־געזעלשאפט „יעאס" קרולעווסקע 49. מיר קענען נאר אייך פערזיכערן אז צוליב דער שטראף צו וועלכער איהר זענט אין זיינער צייט פערמשפט געווארן, וועט מען אייך נישט מאכען קיין שוועריגקייטען ביים ארויסגעבען א מארשרוט־צייגניש.

825. לעאן פון אוראזאוו.

אויב אייער פאטער איז שולדיג שטייערן פון זיין גאלאנטעריע־געוועלבעל און איהר זענט פולע־יעהריגע פערזאן וועלכער וואוינט אבער נישט צוזאמען מיט די עלטערן, פיהרט אין דער היגער שטוב א שניידער־ווערקשטאט אויפ׳ן סמך פון א באזונדערן ארבייטס־פאטענט קאן מען ביי אייך נישט אויפמאהנען זיינע חובות און ממילא אויך נישט סעקוועסטרירן אייערע מאשינען אויפ׳ן חשבון פון די דערמאהנטע חובות.

פונדעסטוועגן קאנען מיר אייך נישט פערזיכערן, אז דער אורזשאנד סקארבאווי וועט זיך צו אייך נישט „טשעפען".

מיר קאנען אייך נאר זאגן, אז אין א א פאל וועלען די ראזיגע יעזעניטעלע טשעפעניעשן זיין נישט אין נאנצען אין הסכם מיט די פערפליכטענדע געזעצן. דעריבער וועט אייך ביי א נעהעריגער אינטערווענץ ביי דער שטייער־מאכט ארער אין ערגסטען פאל אין געריכט נישט שווער זיין צו עלימינירן אייערע זאכען פון סעקוועסטער.

826. א בזשעזשינער יוד.

א בקשה וועגן אנערקענען אנ׳אפיעקונסטווא מוז דערלאנגט ווערען אמשפעטסטען אין משך פון 14 טעג נאכדעם, ווי דער בעטרעפענדער פאבאראר ווי אין אנערקענט געווארען פאר דינסטפעהיג. אמת מ׳קאן זיך אויך שפעטער בעמיהען וועגן אנ׳אפיע־קונסטווא, אבער נאר אין דעם פאל, ווען דורך דער צייט האבען זיך די פאמיליע־אומשטענדען געענדערט (אויב א משפחה־גליד איז געשטארבען, אר דער פערלוירען זיין ארבייטספעהיגקייט) אזוי אז די משפחה ווערט אנגעוויזען אויסשליסליך אויף די פערדינסטען פון בעטרעפענדען פאבאראווע אדער זעלנער.

דעמאלט מוז די בקשה וועגן אנ׳אפיעקונ־סטווא דערלאנגט ווערען אין משך פון 1. חודש נאכדעם, ווי די סיבה וועלכע בערעכטיגט אויף אנ׳אפיעקונסטווא איז ענטשטאנען.

אזוי ווי אויף דער זעלבער קראנקהייט האט איהר שוין געליטען אין מאמענט, ווען אייער זוהן איז אנערקענט געווארען פאר דינסטפעהיג און איהר האט פונדעסטוועגן נישט דערלאנגט אין פארשריפט־ליכען טערמין קיין בקשה וועגן אנ׳אפיעקונסטווא האט איהר שוואכע שאנסען אז אייער בקשה זאל איצט בעריקזיכטיגט ווערען.

827. הענריקאווסקי.

828. א שפייזהענדלער פון גרינעם מארק.

וועגן אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די צייטונג.

אין דער לעטשניצע 17
17 זגיערסקא
איז טעטיג פון 1—2
ערצטליכער הויט־ און ווענערישער קאבינעט
אונטער דער לייטונג פון
ד״ר ה. רוזשאנער

דאס ערשטע מיידעל

פונ׳ם לעבען פון דער היינטיגער יוגענט אין רוסלאנד.

פון ניקאלאי באגדאנאוו

.15

פערבייגעהענדיג האב איך דערהערט א קלאנג פון א האק, איוואן איוואנאוויטש האט עפעס געד־מייסטרעוועט. איך האב געוואלט פערבייגעהן, אבער ער האט אויפגעהערט האקען, פערריכט דעם פאר־טיק און געזאגט:

— הו פיהלסט ווי עס שמעקט מיט מילך פון די שטאלען? שלאפען היינט שפעט די באבעס און צייט צו מעלקען. אך, אט די יום־טובים!

— מעלק אליין, — האב איך א שפאס געטון.

— בוט אויך גערעכט. די מילך קאכט דאך אליין. — און איוואן איוואנאוויטש איז אריין צום שטאל. איך האב געהערט ווי ס׳האט א קלונג געד־טון די מילך־שעפעל, און ווי די מילך האט הילכיק זיך א גאס געטון, עס האט אויסגעזעהן קאמיש און מיין אומעט איז פערשוואונדען. נאר פונדעסט־וועגען בין איך אוועק צו דער פעסטונג. הארטען וואלט איך זיך אנגעזאפען מיט שטומונגען. איך בין אבער נאך נישט דערגאנגען קיין צוויי טריט, ווי איך האב בעגעגענט נאדיקען, נאנקע לויפט פון בארג מיט אנ׳אפענעם מויל, ווי א הונגעריגער.

וואס לויפסטו אזוי!?

— קאמסאמאל, — האט נאנקא אויסגעשריען — שעפט אויף מיר זיינע בלויע אויגען, — קאמסאמאל, די העווערטען האבען אייער מיידעל מיאוס בער־ראנדעלט...

* * *

איך האב זיך אנגעכאפט פאר׳ן הייסען הארצען, וואס איז שוין נישט צוריסען געווארען, און גענומען לויפען.

אהן אנ׳אטעם איז נאך מיר געלאפען דער קארצפוסינער איוואן איוואנאוויטש.

אויפ׳ן בארג איז שטאלץ געשטאנען דער ריזי־גער בוים, פערצוגען מיט פריהמארגען־בלאקייט.

דער טאג האט געוואלט זיין א שעהנער. וואס העכער איך בין געלאפען, אלץ רויטער איז געווען דער הימעל.

פון שנעלען לויפען האט מיר געשווינדעלט אין די אויגען. געהאקט אין די שלייפען. אט־אט וועט דאס הארץ צוריסען ווערען אויף צוויי.

נעבען בוים איז קיינער נישט געווען. נאר איך האב מורא געהאט בעסער זיך צוצוקוקען: עפעס ווייס האט א שווערעל געטון פאר׳די אויגען.

איך האב זיך א ריס געטון מיט׳ן לעצטע כוחות, אריבערגעשפרונגען א בערגעל, און אט בין איך נעבען בוים, בלויז מיט דער האנד צו דערר־לאנגען.

פאר מיינע אויגען, א געקרייצינטע אויפ׳ן בוים, איז געהאנגען א מיידעל, איהר ברוסט איז געווען ארומגעבונדען מיט א שמוציגער שטריק, אזוי פ׳ס־בריוט פונאנדערגעשפרייט. דאס קלייד איז געווען פערפונדען איבער׳ן קאפ.

איהר קערפער איז געווען בלוי. פונקט ווי אז פון ארט פון דער זון וואלט אויפגעגאנגען די לבנה, נאר די צובלוטיגטע הינטען האבען זיך געראטעלט. דאס חן־פינטעלע אויפ׳ן בויך האט זיך קוים בעוועגט.

סאניע האט געאטעמט. זי לעבט!

— סאניא! — האב איך זיך ארופגעלאזט אויף די קניע.

— אט א טאטער! בעט נאר צו גאט! — האט מיר א שטויס געטון דער אנגעקומענער איוואן איוואנאוויטש, — האלט אונטער!

ער האט אויף שנעל איבערגעשניטען מיט דער האק די שטריק, און סאניע איז שטיל אריינגעפאלען אין מיינע הענד, בעגעגענדיג מיר מיט איהר אייד־קאלטען קערפער.

— דאס נאקעטע קלייד צופליקט! — האט איך איוואן איוואנאוויטש געקאכט, צורעקענדיג איהר מיט שמאטעס.

— וואס־זשע וועט איצט זיין? וואס־זשע? — דאב איך בלויז דאס ארויסגערעדט.

— לויף און ברענג א קאשעל, איידער דער עולם שטעהט אויף. עס איז דאך א חרפה פאר דער מאנצער געגענד! און קאושעך וועלען מיר איהר אומבעמערקבאר דורכפיהרען.

איך האב זיך א לאז געטון פון בארג, כאפענד־דיג לופט מיט די הענד.

ווען איך בין צוריקגעקומען מיט׳ן קאושעך, איז סאניע געלעגען מיט ברייט־צועפענטע אויגען און נישט גערעדט. איהר פנים איז געווען געשוואלען און די האר — צוזאמענגעקלעפט.

— אט וואס! — האט איוואן איוואנאוויטש, אינווייקלענדיג זי אין דעם קאושעך, געזאגט, — די, סאניע, זיי רוהיג, מיט ווערענין וועלען מיר האבען אונזערע חשבונות. אבער איצט געה שטיל אהיים, ברענג זיך אין ארדנונג, אזוי ווי עס וואלט גארנישט געשעהן. ווייסט אליין פארוואס.

סאניע האט זיך א פ.עשטעלט, פון נהויב נישט זיכער, זיך א וואקל געטון און דערנאך גלייך אין פעסטן אוועק איינגעוויקעלט אין קאושעך.

— אט, און מיר האבען נישט איינגעהיט דאס מיידעל! האט איוואן איוואנאוויטש געזאגט, יעצט זי איז אוועקגעגאנגען, — ווערעני האט אויסגענוצט.

פאר די אויגען האט זיך מיר אוועקגעשטעלט דער פליישיגער ווערעני, און עס האט א שוועב געטון סאניעס איידעלע חן־פינטעלע אויפ׳ן ווייסען בויך.

— ער וועט זיך איצט בעריהמען — האב איך גענשטיקט מיט די ווערטער.

— פערניכטען איהם! — האט געזאגט איוואן איוואנאוויטש.

— כאטש עס איז שוין שפעט, שפעט — דאס מיר וואלטן געטון דאס הארץ, — אוים מיידעל! א־בערגעפיהרט אונזער סאניען! געשענדעט איהר שיינ־קייט! אומויסט אוועקגעשיקט הקארקין, ער וואלט זי פערהיט.

איוואן איוואנאוויטש האט א שמייכעל געטון:

— דו האסט דען איהר אפגעזוכט פאר א כלה? פאר אנדערע זאכען איז עס נישט קיין שטערונג. זאל מען גארנישט געוואוירט ווערען? א נישט יעסט זו קיינמאל און קאמסאמאל קיין מיידלעך נישט אריינ־ציהען. דאס ווייסטו דאך! נו, מאך א שווייג! זאל עס ווייטער נישט געהן. כאטש אין „אוקאם" וועט מען עס געוואויר ווערען און עס אויסזאגען.

— און פונדעסטוועגען קאן איך נישט לעבען אזוי לאנג ווי ער געהט ארום א לעבעדיגער און בערימט זיך אפשר ווי ער האט אויסגענוצט אונזער ערשטע מיידעל, דער אויסוואורף!

— פערניכטען מוז מען איהם! — האט איוואן איוואנאוויטש איבערגע׳חזר׳ט.

— וואס וועט זיין מיט נאנקען? ער וועט אויס־פלאפלען, מען וועט דארפען אויף נאנקען...

— אויב מען דארף נאנקען, וועט מען איהם אויך...

— אבער ווער וועט נאנקען גלויבען, אויב ער וועט אפילו ארויספלאפלען? זאל ער לעבען!

און דערמיט האב איך געראטעוועט נאנקעס לעבען.

— ווען־זשע וועלען מיר ווערענין?..

— איך וועל איהם היינט געפינען — האט אר־וואן איוואנאוויטש ארויסגעשלעפט פון אנגער דעם רעוואלווער און האט איהם גענומען אויספרובען.

און זיצענדיג אונטער בוים האבען מיר זיך דערוואוסט פון די זון אז ארוים און עס האט זיך דערהערט דאס ערשטע ליד פון דארף.

עס זענען באלד אנגעקומען מיידלעך, פונאנ־דערגעהענדיג זיך איבער די ראזען און וועגען אום צום קלייבען בלומען פאר קרענץ.

זיי זענען פערבייגעגאנגען נעבען אונז, גע־שפאסט, און מיר האבען מיט אומרוה געוואַרט ווען עס וועט דורכגעהן סאניע.

— זי איז מארגנע אוועקגעגאנגען — האט געד־צאקעלט מיט׳ן קאפ איוואן איוואנאוויטש: — זי זאל נאך עפעס נישט אפטון. זי איז אוועק און קיין מארגען נישט ארויסגעגעבן!

ווי אנ׳געטפער אויף זיינע ווערטער איז אנגעד־קומען א פרעהליכע באנדע מיידלעך און זיך געלאזט לויפען צו דער פעסטונג.

צווישען זיי איז פינקער און שפילעוודיג געד־לאפען סאניע.

(פארטזעצונג קומט).

איידער ביים ווייב'ס זוהן זאגט ער ליבער דעם „להכניסו בבריתו" ביים זוהן פון זיין געליבטער

ווי אזוי א דאָרפס־יוד וואַרפט אוועק זיין ווייב און ענטלויפט צו זיין געליבטער. — ביידע האבען איהם אין איין צייט געבוירען יונגלעך

זאָלאָטיעף. אין א דאָרף נישט ווייט פון זאָלאָטיעף איז געשעהען פאלגענדער זעהר סענסאַציאָנעלער פאקט:

אין זשניבראַדי וואוינט א געוויסע זיסיע קאנפער. קאנפער האט ערשט נישט לאנג חתונה געהאט מיט דער טאכטער פון א געוויסען ברוך קאפלער פון דאָרף באַרקי ביי טאַרנאָפּאָל. קאפלער האט זיין איידים געגעבען א שעהנעם נדן, דאס פאר פאלק האט זיך א צייט נאך דער חתונה זעהר גוט געלעבט און עס איז געווען אלעס אין בעסטער אָרדנונג.

מאכט זיך אבער א מעשה און קאנפער בעקענט זיך מיט א יונגער אלמנה פון צווייטען דאָרף בערקעמשאַי (א געוויסע „לאַ"טישע רעמפּלינג און

דאס נייגעבאקענע פאר־פאלק פערליבט זיך איינער אין אנדערען פון איבער די אויערן.

עס האט לאנג נישט געדויערט און די געליבטע פון ה' קאנפער איז מעוברת געוואָרען, אבער גלייכצייטיג איז זיין אייגען ווייב אויך מעוברת געווען.

אַצט ערשט האט זיך אנגעהויבן דאס אמת'ע טראגישע לעבען פון קאנפערס ווייב. דער מאן האט זי אנגעהויבן פערנאכלעסיגען, ער האט איהר נישט געגעבען אויף קיין פרנסה, און וואס ער האט פערדינט האט ער אפּגעטראגען זיין געליבטער.

ויהי היום, און ביידע ווייבער פון ה' קאנפער זענען געלעגען געוואָרען און האבען גראד ביידע געבוירען יונגלעך. קאנפער האט זיך אנגעהויבן צו רשב'ען, וואו עס איז כדאי צו זאגען דעם „להכניסו בבריתו" און איז געקומען צו דער סעודה, און טאקע ביים זוהן פון דער געליבטער.

אין א שעהנעם העלען טאג, האט קאנפער איבערגעלאזט זיין ווייב און זיך גענצליך אריבערגעצויגען צו זיין געליבטער, דאס ווייבעל איז מיט איהר קינד ממש אויסגעגאנגען פאר הונגער.

אויף דעם האט זיך עס אבער נאך נישט געענדיגט. קאנפער האט אנגעהויבן זיין ווייב ברענגען אין בראָטען, דאס זי זאל איינווילליגען צו א גט. דאס אָרימע ווייבעל וואלט שוין אפשר מסכים געווען צו נעהמען א „גט" ביי איהר תכשיט, פערלאנגט זי אבער צוריק דעם נדן, בקיצור דאס ווייבעל האט נעבעך דאס אמת'ע גיהנום.

וואס טוט איהר, ווען איהר טוט גארנישט?

פערהאן א ווערטעל ביי די איטאליענער „דאלטשע פאר ניענטע" — דאס זיסע גארנישט־טאן. דאס איז א מערקווירדיגער וואָרט, וועלכער דריקט זיך אויס א מערקווירדיגען געפיהל.

צי פיהלען נאר די איטאליענער די „זיסקייט" פון גארנישט טון? דער דאזיגער געפיהל ווייזט אויס צו זיין אן אלמענשליכער. נאר קיין שום פאלק האט דאס נישט אויסגעדריקט מיט אזוי פיל „זיסקייט" ווי די איטאליענער.

געוועהנליך ליבען די פעלקער און בעזינגען די ארבייט. ביי די דייטשען איז פערהאן א ווערטעל: „ארבייט מאכט דאס לעבען זיס". צי איז דאס א בעווייז פאר צוויי פערשידענע נאציאנאלע פסיכאלאגיען? בעת ביי די איטאליענער איז „זיס" דאס גאר נישט טון, האלט דער דייטש, אז די ארבייט „פערזיסט" איהם דאס לעבען? — קאן זיין.

אבער זיכער פערשטעהען אויך די איטאליענער דעם ווערט פון די ארבייט און זיי פרייען זיך מיט דער ברכה פון דער ארבייט. די גרויסע איטאליענישע קולטור, די הערליכע איטאליענישע שטעט, די אומפערגלייכליכע דענקמאלען פון קונסט און ארכיטעקטור — האבען דאס נישט בעשאפען איטאליענישע הענד און איטאליענישער שאפענדער גייסט? האבען נישט איטאליענער א גרויסען חלק אינ'ם אויפבוי און אויסבוי פון ארגענטינא און פון אנדערע לענדער.

אלזא נישט די איטאליענער זענען די אייביגע פוילענצער, און נישט די דייטשען פערשטעהען נישט דעם ווערט פון א „שעה רוה נאך א טאג פון ארבייט".

פאר לאמיר אוועקגעהן פון די איטאליענער און פון די דייטשען און לאמיר בעטראכטען די פראגע פון אלגעמיין מענשליכען, אלזא אויך פון אונזער יודישען שטאנדפונקט די פראגע וועגען גאר נישט טון.

פערשטעהט זיך, אז מיר האבען דא נישט ברעה די פויליגען גארנישט־טון. „דאלטשע פאר ניענטע" קאן נישט זיין קיין אידעאל אפילו פאר אריסטאקראטען, אפילו פאר מענשען, וועלכע דארפען נישט ארבייטען. ארבייט איז דער ציל פון לעבען, איז דער אינהאלט פון לעבען. אבער גראד אין אונזער היינטיגער צייט, ווען די ארבייט איז געוואָרען א ווילדער געיעג, אן אייביגע יאגעניש און לויפעניש ווען דער מענש איז געוואָרען א מאשין, גראד אין אונזער צייט דארף מאפעלט העך געשאצט ווערען די צייט פון אפּרוה נאך דער ארבייט, די צייט פון גאר נישט טון.

וואס טוט איהר, ווען איהר טוט גאר נישט? די פראגע ווענדט זיך צום ארבייטער, וועלכער יאגט זיך א גאנצען טאג נאך דער מאשין. יאגענדיג צו דער ארבייט, יאגענדיג אין דער מיטאג־פּויזע אפּכאפּען דאס ביסעל עסען, און צוריקיאגענדיג צו דער ארבייט און איבעריאגענדיג; די זעלבע פראגע קען מען שטעלען א שטופּ־ארבייטערין, וועלכע הארעוועט און שוויצט א גאנץ געהענדיגען טאג און אויך צו דער שטוב־באלעבאסטע, וועלכע טוט פלומרשט גארנישט, ווייל איהר ארבייט ווערט נישט אנערקענט פאר ארבייט — ווי שווער זי זאל נישט ארבייטען — צו די אלע מענשען, וואס ארבייטען ווענדעט זיך די פראגע: וואס טוט איהר אין דער צייט פון רוה? ווי אזוי פערברענגט איהר אייער צייט פון רוה? אדער — האט איהר איבערהויפּט נישט קיין שעה פון אפּרוה נאך דער ארבייט?

— אויב איהר פיהרט אייך אזוי, טא לעבט איהר זעהר נישט עקאנאמיש. אויך א מאשין, אויב מען וויל זי שאנעווען, מוז מען אמאל אפּשטעלען פון דער ארבייט. און דער מענש איז נישט קיין מאשין. די פראגע פון אפּרוה, פון אנ'אנגענעהמען פריילינען אפּרוה, איז וויכטיג פאר דער ארבייט. דער מענש, וועלכער געניסט נישט פון דעם „זיסען גארנישט־טון" איז ווייניגער פּראָדוקטיוו ביי דער ארבייט, ער האט נישט די צופרידענקייט פון דער ארבייט, די ארבייט פיהלט זיך דאן ווי א מוטשעניש, ווי א שקלאפעריי.

וואס טוט איהר ווען איהר טוט גארנישט? די דאזיגע פראגע דארף געשטעלט ווערען דווקא ביי אונז, יודען. ביי אונז איז פערהאן אזוי ווייניג פרייד אין לעבען. נישטא ביי אונז גאר נישט, וואס זאל אביסעל אויפלעבען דעם אלטעגליכען וואכעדיגען לעבען. נישטא קיין ספּאָרט, נישט קיין קונסט, נישטא קיין ערנסטע קולטור־טעטיגקייט, נישטא קיין געזאנג, נישט אפילו די אימפּעטראכטע צוועקלאזע אוועקלייגען זיך אין זאמד פון פלאזשע און קוקען אין הימעל אריין — גלאט אזוי, זיך־פערגעסענדיג, אין א שום תכלית. ביי אונז איז נישטא די „זיסקייט" פון גארנישט־טון. און צום ווייניגסטען ווייסען פון דער דאזיגער זיסקייט די יודישע פרויען.

טראגישער זעלבסטמארד פון א יודישען יונגענמאַן

קומט אהיים פון שפּאציר און הענגט זיך אויף

לודוויטש, 29. (טעלעפאניש).

די גאנצע שטאָט איז אויפגעטרייסעלט געוואָרען פון א שודערליכען פאל, וואס עס האט פּאסירט אין לודוויטש אויף ודונסקא גאס נומער 50 וואוינט א יונג פּאָר פאלק, יצחק שרעגער, פון פאך א שוסטער, לעצטענס האט ער געהאט אן אפּעראציע פון דער בלינדע קישקע, נאכדעם האט ער אנגעהויבן צו ליידען אויף שלאפלאזיגקייט און שוואכקייט צו דער ארבייט.

שבת, נעהענדיג מיט דער פרוי און קינד שפּאצירען האט ער פּלוצלונג זיך אנגערופען צו זיין פרוי און גאס, אז ער וויל אריינגעהן אין דער שטוב זיך אביסעל אנלעהנען, זי זאל מיט איהם אריינגעהן און איהם צושליסען. זי האט טאקע אזוי געטון איהם אריינגעפיהרט אין דער שטוב און צוגעשלאסען, כדי ער זאל רוהיג שלאפען, און זי איז זיך צוריק ארויסגעגאנגען שפּאצירען.

אין א קורצע צייט שפּעטער, ווען זי איז צוריק אריינגעגאנגען צו זיך אין דער שטוב, איז שוין געווען א צוזאמענגעלויף פון דעם גאנצען שטעטעל מיט א געוואלד און א געשריי. אז דער מאן האט זיך אויפגעהאנגען, באלד איז אנגעקומען דער שטאָטישער פעלדשער מיט'ן דאקטאר, אבער עס איז שוין געווען צו שפּעט, ער איז שוין געווען טויט, ער האט זיך אויף א בעלקע פון דער שטוב אויפגעהאנגען.

די גאנצע שטאָט איז אויפגערודערט פון דעם טרויעריגען פאקט. ער איז אלט געווען עטליכע דרייסיג יאהר, זעהר א שטילער, און איבערגעלאזט א פרוי מיט א יונגעלע אין מיטען צום לעבען.

בעשלוס פון אזעט־פלענום וועגן בירא־בידזשאן

מאָסקווע, (יט"א) דא זענען פעראעפענטליכט געוואָרען די רעזאָלוציעס, וואס עס זענען אנגענומען געוואָרען אויפ'ן פלענום פון „אזעט" בנוגע בירא־בידזשאן און אלגעמיין — ווערט געזאגט אין דער רעזאָלוציע האבען די 2 און האלב יאהר ארבייט אין בירא־בידזשאן פולשטענדיג בערעכטיגט דעם פלאן פון קאָלאניזירען דעם געגענד, אבער די ארבייט איז געפיהרט געוואָרען נישט מיט דעם געהעריגען טעמפּא און עס זענען בעגאנגען געוואָרען פיל פעהלערען. די ווייטערדיגע איבערוואנדערונג קיין בירא־בידזשאן דארף זיך אויך להבא שטיצען דער עיקר אויף אריינציהען די יודישע איבערוואנדערער אין די סאוכאזען (סאוו'עטישע לאנדווירטשאפטען), אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, און מאשין־טראקטארישע סטאנציעס, וואס וועלען דארטען ארגאניזירט דורך דער ראטען־מאכט. ארום די דאזיגע אונטערנעהמונגען זאלען זיך אויך גרופּירען יודישע קאלעקטיוען, ארבייטער ישובים און קאָאָפּעראַטיווע ארטעלען, וואס זאלען ארגאניזאציאנעל און מאטעריעל זיין מיט זיי פערבונדען. צענ. אנד. און אזעט איז אנגענומען געוואָרען א בעשלוס ארויסצוגעבען אין בירא־בידזשאן א יודישע צייטונג.

ווי א שטאָט פון רוסלאנד זעהט איצט אויס

(ענדע פון 3־טע זייט).

ביימער נענוג גרויס, דורכשניטליך צווישען פערציג און פופציג פראָצענט.

יעדערע פון די עקזיסטירענדיגע פאבריקען און זאוואָדען האַלטען אין וואקסען און פערברייטערען זיך.

עס קומען אויך צו נייע פאבריקען און זאוואָדען, און נייע טויזענדער מענשען — געכטיגע היימישע שניידער און שוסטער, וואס האבען געארבייט „נא זאקאז" (אויף בעשטעלונג) שניידער געזעלען, שוסטער־יונגען, נייטערקעס, סתם הארעבאשניקעס, גראָשענע קרעמערלעך און לופטמענשען ווערען פערוואנדעלט אין פאבריק־ארבייטער און פּראָלעטאריער. (סוף מאָרגען).

דער מאָרד אין דער נאכט

(55

גרויסער שפּאנענדער סענסאציאנעלער ראָמאַן

קאפּיטעל פיער און צוואנציג

וואקס בעקומט א בריף

וואקס האט נישט תיכף געענטפערט. ער האט אראפּגעשלונגען אביסעל וואסער, אפּגעסאַפּעט, און רחמנות'דיג אנקוקענדיג דעם געהיים־אגענט, האט ער פארטגעזעצט:

— הלמאי איז מאַרישיע געקומען אויף דעם צוזאמענטרעפעניש אנשטאט דער פריילין נארצעוויטש? — האט ער שוואך א שמייכעל געטון — גאנץ פשוט דערפאר, ווייל דער פריילין נארצעוויטש איז נאר נישט איינגעפאלען צו פאהרען [illegible] קיין אויסלאנד.

— הייטמאַן האט זיך געהאט צוויי ביילעטען! — דאס מארטשינסקי בעמערקט.

— איך ווייס עס... איך האב אריינגעבליקט אין קאָנווערט, וואס ער האט געהאט פערגעסען אין קאבינעט... די נארצעוויטש אבער האט בלויז געפיהרט דעם אלטען פאר דער נאָז...

— צו וואס זשע האט זי איהם בעשטימט א ראַנדעוואוּ?

— דערפאר, ווייל זי האט זיך פשוט געקוואפּעט אויף דעם געלד!.. די שרעק, וואס עס האט כלומרשט אויף איהר אנגעוואָרפען די רוסישע ארגאניזאציע איז בלויז געווען אזא אנשטעל... דאס האט זי איהם געגעבען דעם געדאנק וועגען דעם צוזאמענטרעפעניש אין דער פערשטעלעניש, כדי אויף צעוואָרפען אויף איהם דעם חשד אין דער גנבה, דורנאך מע וועט זיך דעריוסען, אז דאס געלד איז נישטא...

— איך פערשטעה עס!... איך שטעל זיך אבער נישט פאָר, אז זי האט זיך געקאנט ענטשליסען אויף צו מאכען א מארד...

— פריימאן איז אוועקגעגאנגען, ווען אליין איז שוין ביי איהר געווען אפּגערעדט מיט דעם הער הייטמאן, האט זי איינגעבעטען מארישיען, זי זאל געהן אנשטאט איהר אויף דער צוזאמענטרעפעניש.

— הלמאי איז די לאבענדזקא איינגעגאנגען אויף אזא געפעהרליכע זאך?

— א, איך האב איהר אליין דערציילט...

— איהר גאר?

— יא... אויף מארגען איז מאַרישיע געקומען צו מיר אין דער באַנק און מיטגעטיילט וועגען דער נארצעוויטשעס פּראָפּאָזיציע... איך האב תיכף פערשטאנען. אז מיר מאכט זיך א געלעגענהייט אהן שום ריזיקע, צו ארויסקריגען די גרויסע געלט־סומע און איך גופא האב געראטען מאַרישיען, זי זאל אננעהמען דעם פארשלאג... ליגעסקינה האט מיר געזאגט, אז [illegible]

געטוישט די באַנקנאָטען... דאס האט בעדייט, אז לויט דער נומערן־רשימה פון דעם קאַפּיטאַן כאַלאַמקא וואלט מען נישט געקאנט געפינען די שפּורען פון דעם פערלוירענעם געלד... דער הער הייטמאן האט משמעות צוגעטראַכט די קאמבינאציע, כדי לייכטער צו בענוצען זיך מיט דעם רויב... ווען מאַרישיע האט מיר מיטגעטיילט וועגען דעם פארשלאג פון דער פריילין נארצעוויטש, האב איך בעשלאסען, אז ס'איז א סך גלייכער דאס געלד זאל אריינפאלען אין מיינע הענד... איך האב איבערגערעדט מאַרישיען, זי זאל געהן אויף דעם ראנדעוואו, קריגען דאס געלד ביי הייטמאנען, און דערנאך איבערגעבען דאס געלד מיר אין די הענד... איך האב איהר געזאגט, אז איך וועל אויף איהר וואַרטען אויף דער מאגיסטראצקע... אויפ'ן צווייטען טאג האב איך געפלאנט צושיקען א בריף אין דער באנק און מודיע זיין, אז איך בין פלוצים קראנק געוואָרען... און דעמזעלבען טאג האב איך גערעכענט מיט מאַרישיען און מיט'ן געלד צו ענטלויפען קיין אויסטראַליע...

— איהר זענט א וואוּנדערבאַרער פויגעל, ווען איך..

— ניין, ס'איז נישט אזוי, ווי איהר מיינט!— האט וואקס געענטפערט, רויט־ווערענדיג — ווען דער הער הייטמאן וואלט מיך ארענטליך בעהאנדעלט, וואלט איך איהם מיט דעמזעלבען געענטפערט... ער האט מיך אבער אפּגענארט, און געוואלט פערפיהרען אין א בלאטע אריין... ווארום, אז דאס געלד וואלט פערפאלען געוואָרען, וואלט מען דאך מיך דעם ערשטען חושד געווען אין דער גנבה!... און מיין אומשולדיגקייט האט ער דאך פרייטאג אין אווענד ארויסגענומען דאס געלד אין דער קאסע... ווינטערדיג. אז שבת אין אוונט דארף ער זיך טרעפען מיט דער פריילין נארצעוויטש אויף דער טארנאווער גאס, האב איך נישט געקאנט בשום אופן פערשטעהען, וויאזוי קלייבט ער זיך דאס געלד ארויסצונעהמען פון דער קאסע. דאנערשטאג אבער בין איך געקומען פריילין מאַרישא... [illegible]

איז עפּעס נישט גלאַט... כדי פּטור צו ווערען פון מיין אנוועזענהייט, האט זי מיך געבעטען, איך זאל איהר דערלאנגען א גלאז וואסער... איך בין ארויס, נאר אכטונג געגעבען, וואס זי טוט דורך דער שפּאלט פון דער טיר, און איך האב בפירוש געזעהן, ווי זי האט ארויסגענומען דעם פּאַקעט מיט'ן געלד פון דער קאסע ארויס... דאן האב איך נאך קלארער פערשטאנען, אז דער שעף מיינער האט בעשלאסען ארויסצושטעלען מיך אלס גנב. דאס האט מיך אריינגעבראכט אין אזא כעס, אז איך האב שוין מעהר וועגען גארנישט געטראכט, נאר בלויז וועגען נקמה... צוזאמען מיט מארישיען האב איך בעשלאסען, אז דאס געלד מוז צו אונז געהערען... כל זמן דער הער הייטמאן האט מיך סיי־ווי געפּלאנט צו מאכען פאר א גנב, טא זאל איך כאטש זיין א גנב נישט סתם אין דער וועלט אריין... מיט איין וואָרט, איצט זעהט איהר שוין אליין, אז איך בין נישט אזוי שולדיג, ווי איהר האט זיך פארגעשטעלט...

— גוט!... גוט! — האט מארטשינסקי אומגעדולדיג געענטפערט — אז מאַ'איז אינגאנצען איבערגעזעצט, גיט מען נישט קיין אכטונג אויף א קליין רעגענדעל... וואס זשע האט איך געזאגט איינער מארישיע?

— זי איז מסכים געווען מיט מיר... די צוזאמענטרעפעניש מיט הייטמאנען איז בעשטימט געוואָרען, און מיר האבען זיך בעוואנדערט אפּגעשטימט צו טרעפען אינם ביינאכט אויף דער מאגיסטראצקע.

— פארוואס עפּעס נישט ביי אייך אין דער וואוינונג?

— דערפאר, ווייל מיר האבען געוואלט ווי־ווייט מעגליך פערמיידען אונזערע שפּורען. — האט וואקס שטאַלץ געענטפערט — און אזוי איז מארישע אוועק אויפ'ן ראנדעוואו און דער נארצעוויטשעס כאַטעל, כדי לייכטער אפּצוטעוויען הייטמאנען... זי האט בעקומען דאס געלד...

פּאָרטזעצונג קומט.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 5—9 אוונט
זינטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

הלך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאס רעיעלקייט פון דער וועלט - בעוואוסטער

רעכטסקאנסולענטעו-ביורא פון ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

זאכאדניע 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געזעסעגהאפטע געשריבענע אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזאנד ראזיצמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג **ד. מאנעלא, פעטריקאווער 17.**

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

צו אלע ה"ה פריזירער

צו וואס ארויסווארפען געלד, אז איהר בעקומט ביי מיר בילינער און א וייכער'ן אויסוואהל פון די פערשידענסטע קעלנישע און בלומען-וואסערן, ווי אויך אלערארט שטאהל-זאכען.

ביליגסטע קוועלע

Perfumerja J. Drukier

5 Zawadzka 5, tel. 175-92

וויכטיג פאר לעטניקעס!!

די ערשטע לאדזער גוט בעקאנטע

פאבריק פון פאטענטירטע פעלד-בעטען

מאכט בעקאנט, אז צוליב'ן קריזיס האבען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויסארבייטונגען ווי: פעלד-בעטען, פעלד-בעטען מיט ווענטלעך, לעזשאקעס טאבארעטקעס און האמאקעס

אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע "Palma-Patent", פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף פיל יאהרען.

אכטונג: פאדערט איבעראל פעלד-בעטען נור מיט דער מארקע „Palma - Patent"

מיט אכטונג פירמע

„PALMA-PATENT"

אינה. **שווארצאווסקי**

פולנאצנא 24, טעל. 131-85

בעמערקונג: פאר פראווינץ - בעדייטענדע ראבאטען.

וועכנעריז בירורגישע קליניק

„SANATO"

אגראדאווא 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

ערצטליכע אויפזיכט

איבער דער מוטער און קינד.

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

כ'קויף פראטעסטן

און נעהם אויך אן

אינקאסא אויף מזרח-גאליציען

כ'פערבלייב נאר 2 טעג אין לאדז און נעהם אן היינט, דעם 30-טן יולי און מארגען, דעם 31-טן יולי ביי ראטנער, זשעלאנע 48, אין די שעה'ן פון 2—4 נאכמיטאג און 7—9 אוונט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס אין פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קען און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז און א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס הערט ער בראבריג און שטארבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיק מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר-דאקטאר פראכגראווונג בעוואוסינגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען

ברוך. אויך פאר הויקערס לייגונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אמגלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg

Łódź, WÓLCZAŃSKA 29, front II p.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ספעציאל, ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט II שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין היימע דאנקבארקייט פאר זיין אנלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארסעט פון זיין סיסטעם, וועלכער האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר געדראהט צו פלאצען דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט.

Dr. M. Morgenroth sędzia apelacyjny.

צו די ה"ה גבבים און פאסערס!

דעם 5 יולי ד. י. איז מיר גע'גנב'עט געווארען א פאקען-מאנטעל און אנדערע זאכען, בעט איך די ערליכע גנבים געגען גרויסע בעלוינונג אפצוברענגען עווענטועל טעלעפאניש מיטצוטיילען 151-31. דיסקרעציע געזיכערט.

משה הערמאן, פל. וואלנאשטשי 11.

Zaginione zostały weksle następujące:

1) Weksel na zł. 90.– wyst. A. J. Majman, pł. 12/8 1930. 2) Weksel na zł 200.– wyst. M. Majerowicz, Wieluń, pł. 23/8 r. b. 3) Weksel na zł. 100.– wyst. M. Majerowicz, Wieluń, pł. 5/9 r. b. 4) Weksel na zł. 200.- wyst. Z. Jabłoński, Rospsza, pł. 1/9 r. b. ostatnie żyro Sołda. 5) Weksel in blanco wyst. A. Landau.

Weksle powyższe unieważnia się. Znalazca zechce takowe zwrócić za wynagrodzeniem do S. Walberga, Zawisza 9, tel. 114-08. Dyskrecja zapewniona.

לעזט! אכטונג! אכטונג!

קאנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי

12 שטיק („Express pictures") זל. 2
6 " פאסט-פאטאגראפיעס " 2
6 " פאסט- " ברוין " 6
6 " " " אויף זייד " 8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו **אכטונג!**

אנ'אריגינעלען פארטרעט בחנם!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערסויף פון ראהמען

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג **„PARISIEN"**

קונסט-אנשטאלט

פראנציסקאנער 30.

רעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעשינער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר. $4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה. 9-11 3-$4^1/_2$
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען 12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און מענער.קר. $11^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שמירנעלד נערווען און גמטפינע קר. 1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה. $12^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען 2—3
ד"ר שמפרלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף $3^1/_2$—$4^1/_2$

פסיכא-טעראפיע, שפריץ-שמערונגען ווי שטעלען א.א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראלונג, איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציע. אויף פערלאנג ווייזיטען און שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקי

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קונסטליכע ציהן, קראנען, מאסטען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

א פעהיגער יונגעמאן

22 יאהר אלט זוכט א פאסטען אין א קאלאניאל-געשעפט, עווענטועל ביי וואס ס'זאל נישט זיין, בעסטע רעפערענצען. אפערטען אונטער „פעהיג" אין אדמ. פון דער צייטונג

Dr. med. W. Eychner

גינעקאלאג אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134–72

נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ. אין קליניק „סאנאטא" אגראדאווא 10 פון 12–1

שייטלען

צו מעסיגע פרייזען

צו בעקומען ביי

פארזשוצקא קאמיענא 5

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע כערעמען א. א. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען

פאר אנ'אנשטענדיגען יונגנעמאן אדער פרויליין. צו ערפאהרען בושעשינער 4, ערשטע אפיציגע, אויפ'ן הויף, וואהנ. 18

מאשין-לעכער

ווערען אנגענומען און אויסצוציהען ביי

ג. נארדמאן, צעגעלניאנא 29

א נייהער

ביי א קאמאשען מאכער

ווערט געזוכט

40 קילינסקיעגא 40 ראטקאפה.

רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד

פיעטריקאווער 31

נעמט אויך אונטער אויסצוגלייכען אלערליי סכסוכים און בעטייליגט זיך אין בוררים-געריכטען.

---

2 שטובען און א קוך

אין צענטרום שטאט

דירעקט פון ווירט

ווערט געזוכט צו דינגען.

אפערטען אונטער "Z" אין אדמיני.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייט

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 7—4 אוונד.

Dr. Z. Rakowski

ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן לעטשניצע, נגערושער 17, פון 10 — 11 און פון 2—5

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–5 זל. א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " 60– " " " " 4 "
נאכ'ן טעקסט—12 " " " " 18– " " " " 8 "
פאר א מילימעטער-זייל: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", społka z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.